

סֵעֶרֶת הָעוֹפּוֹת

חֶלֶק א'

❖ כפרות - בשנת תר"ס

⇐ מכתב מהרב וואזנער זצ"ל (בשנ"ת שבט ה'לוי)

⇐ מכתב מהרב שטערנבוך שליט"א

⇐ מכתב מא' מזקני חכמי ירושלים

⇐ מכתב מהרב לנדא שליט"א

⇐ מכתב מהרב משה שאול קליין

⇐ מכתב מהרב קפלן שליט"א

⇐ תשובה מהרב מאיר ברנדסדורפער זצ"ל
בענין חולק את רגליו

⇐ מדברי המומחים - מס' 1

בלשון ענגליש - מהדורת חו"ל

על מציאות העופות שמשמשים כהיום

על הבראקל - הקצר

❖ מכתב מהרב אמיתי בן דוד - מח"ס הנפלא 'שיחת חולין' עמ"ס חולין
[גם נתן שיעור ארוך לשוחטים על כל ענין של הבראקל].

❖ מכתב מהרב משה שאול קליין

❖ מכתב מהרב משה מרדכי קארפ

❖ עדיות מרבנים וזקני השוחטים

❖ דעת תורה משרי התורה פוסקי הדור

מהדורה שני' 35 עמודים - ז' אלול תשע"ז לפ"ק

בשרות העופות

7686401@gmail.com

זכות הציבור לדעת

לאור כל זה לפי בקשת גדולי ישראל סודרה השגחה על אופן גידול העופות מתחילת שורשו: וכך השתלשלו הדברים: לפני חמש שנים שלחו וועד השחיטה של העדה החרדית בראשות הגרמ"י הירש ואתו הרבנים הגאונים רבני וועד השחיטה דהעדה"ח שליט"א שלוחים מיוחדים לסוכב בעולם לחפש אחרי המקומות אשר מגדלים שם את העופות הידועים ללא שום תערובות, וכמובן שחיפשו אחרי העוף המהודר ביותר בלי שום חשש תערובת, חיפשו אחרי העוף אשר היה נאכל עד העוף הפטם.

במדינת בלגיה שם מצאו את השמרנים אשר שומרים על העופות לבלי לערבו ולבלי להכליאו, ושם מצאו את העוף הידוע כאן בארץ ישראל כעוף הבלעדי, ושם נקרא עוף הברקאל, אשר צורתו ומעמדו מעיד שהוא העוף אשר כלל ישראל אכלו אותו בכל הדורות, בעת אשר עמלו על החיפוש להחזיר את המסורה לקדמותו עמדו בקשר הדוק עם עמודי ההוראה וזקני השוחטים לברר על מסורות העוף, ואחרי שהעידו זקני השוחטים והוסיפו עליהם בעדותם מרן בעל השבט הלוי ויבלחט"א מרן הגר"נ קרליץ שליט"א וועד גדולי ישראל שליט"א ואז הביאו את העוף הנקרא היום בראקל ובלשונם בלעדי.

ומזה מגדלים היום דורות של עופות הברקאל תחת השגחה צמודה שלא יערבו ולא יכליאו שום מין אחר לתוך אותו העוף שהובא במסורת טהרה.

וב"ה אחרי שנות יגיעה הגיענו לזמן הזה לאכול עופות טהרה בלא שום פקפוק, ושחטנו את זה במשחטה מהודרת בהכשר הבר"ץ של העדה החרדית (גלאט עוף) ואחד מהדיינים שליט"א עשו כסוי הדם, בברכה בשם ומלכות, ואכלו את זה, והיה לשמחה ליראי ה' בכל מקום. העוף המהודר והמשובח בטעמו ובכשרותו נאכל ועולה על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן, הוא נאכל בקפידה אצל גדולי ישראל אשר ביררו ועסקו שזה העוף הוא העוף המהודר והוא העוף עם מסורת טהרה ללא שום פקפוק כלל וכלל.

(עד שהגיעו בעלי האינטרסים)

מזה כעשרים שנה שתעוררו על ידי גדולי ישראל ובראשם עמוד ההוראה מרן הגר"ש וואזנער בעל שבט הלוי וצוקללה"ה ע"ד עופות הפטם שנאכלים כהיום אשר מקורם מכמה זנים המוכלאים בבתי חרושת של גויים בחו"ל, והם שומרים על סוד המסחר "סודי ההכלאות" בעל סוד כור גרעיני, אין אחד שיודע ואין אחד שיכול לדעת מה נעשה שם, ומה יעשה שם, כי כל הזמן הם פועלים להשביח את העופות ולהביאם לשחיטה מה שיותר מהר, אשר בזה הם חוסכים את הוצאות הגידול, ומכלאים עוד מינים כדי להשביח את הבשר, ולהגדיל את המסחר.

השינויים הנראים לעיניים: מה שיוצא היום לשחיטה בן 38 ימים כששוקל קילו וחצי, כשכל עוף אחר אשר גדל באופן טבעי אינו יכול להגיע לגודל כזה רק אחרי כמה חודשים ארוכים, הכרבולות הגדולה מהזכר נעלמה בשנים האחרונות, היום הנוצות הם מועטים והעצמות קטנות לעומת הבשר שהוא הרבה יותר, וכמובן שבבתי חרושת של הגויים אין מה לצפות מהם שיפעלו לאור ההלכה ולהכליא רק עופות כשרים ועפ"י המסורת.

סוד המסחר השמור לבעלי המפעל בעל סוד כור גרעיני, לא נתגלה עדיין לאמיתות לאף אחד מן הגורמים המתעסקים בנושא זה.

הידיעות סביב המציאות שקורה בתערובות העופות במפעלים הוא מאותם פרופסורים שעבדו בעבר במפעלים וכהיום הם יצאו לפנסיה, הם גם לא גילו את סודות המסחר הקיים במפעל, רק סיפרו שזה הכלאות ולא גנטיים, לדוגמא סיפרו איזה עופות מעורבים, עופות אשר חלקם אינם במסורת טהרה וחלקם דורסים ממש, כל אחד יכול לבדוק את הדברים.

יש חששות כבדות כי גם האם המולידה היא עוף ללא מסורת טהרה, אשר זה מחמיר את הקביעה ההלכתית לגבי עופות אלו כי בכך נעלמו חלק גדול מצדדי ההיתר לאכילת עופות אלו, אשר צידדו בהם עמודי ההוראה וצוקללה"ה.

שבט הלוי

שו"ת שבט הלוי ח"י יו"ד סי' קי"ג

חורה ומלות ומכ"ש האחרים שרחוקים מזה, א"כ דבר חמור לפינוי שמתעצבים מינים שאינם דוקים בטרתן עם המינים המקובלים, ונמכרים ונשחטים הגידולים אח"כ בתור עופות במסורה עלי להרגיש.

וגם אם נקוט בהוראת מרן הח"ס יו"ד סי' ע"ד בענין בר אווז הבז שהרביצו על בר אווז ביתי, ובר אווז הבז אין אוכלים מדין שלילת מסורה, והתיר הביצים והאפרוחים, הנה כל הציפורים שצריך שם הח"ס לא שייכים בדין. וכיו"צ בתשובת בית שלמה יו"ד ח"א סי' קמ"ד שמגיד כנ"ל, אבל לא רצה להקל למעשה בנוגדים עצמם [מלכוד הביצים] רק בצירוף הסכמת גדולי הדור, יעשה אריכות דברים.

והנה הגאונים האלה מדברים עכ"פ מעופות שחברים מסורה אבל אין פקפוק בסימנים כי נבדלו, ואעפ"כ נתקשו להחיר מכה חסרון המסורה אעפ"י שהמדובר רק בזרע הזכר ואיכא דאורייתא דזו"ג, וגם לא אין חוששין לזרע האב, עיין ה' בדבריהם הק' ובשאר רוב ספרי גדולי אחרונים שדנו בזה.

אבל נדון שלפנינו כבר כתבתי שהוא משגה חמור דנעשים הדברים ע"י"ד אינם בקיאים כלל, וגם הוא דבר תמידי, וכבר כתבתי בעניי כמ"ק שאין להעמיד הנהגת הכלל על דברים של דיעבד, ובפרט לענין קדושת האכילה, ונתרצה מיום ליום שמרכיבים המינים, עלי להודיע מה מרכיבים, והדברים יבואו ח"ו למכשול גדול באיסור מאכלות.

ע"כ עלינו להתעורר ולעמוד בהשגחה חמורה שלא להביא לשחיתת עופות רק ממקור שהוא דוק מחשש חערוכות מינים, ושהאפרוחים גדלים רק ממין שהמסורה ברורה עלי פקפוק בין מלך הזכר ובין מלך הנקבה, - והשי"ת יעילנו ממכשולים ופגיעה ח"ו בקדושת ישראל.

והרני דוש"ת,

מצפה לרחמי ה'

סימן קיג

ב"ה, יום ב' לס' אלה הדברים ד' מנ"א תשנ"ח לפ"ק

כבוד ידידינו הח"ג מופלג טובא הרב ר' יחזק' הכהן

שליט"א

אחדשה"ט ושו"ת בכבוד,

יקרתו והקונטרס קבלתי, הנה נתעוררתי ע"י מע"כ ת"ח מופלג וממונה על בתי מטבחים של עופות, וגם נקי היטב בענין גידול העופות הטוהרים בזה"ק, ע"ד המכשלה שהתחילה להתפשט מאד בתקופה האחרונה שמרכיבים זע"ז, מינים שונים של סוגי התרנגולים, וזה כדי לפי דבריהם לשבח המין ולערב גנים שונים כדי לזכות בשבח ממון במכירת העופות.

ונתברר למעלה מכל ספק שמינים שמרכיבים לפעמים הזכר הוא ממין תרנגול עוף שאין לנו מסורה עליו ובמשך הדורות מדקדקי ההלכה פרשו ממין זה.

והיות כי אנו נמשכים אחרי פסיקת רבינו הרמ"א צו"ד סי' פ"ב בסימני עופות דאין לסמוך ע"ז ואין לאכול שום עוף אלא במסורה שקבלו שהוא טהור, וכן נוהגים, ואין לשנות ע"כ.

וגם לדעת רבינו הב"י בשו"ע שלא נחית לזה, היינו בעופות שצדקנו אותם ונמלאו כל הג' סימנים של טהרה בגופם, זפק וקורקבן נקלף, ואצבע יתרה, אשר זה מספיק לשיטת רבינו משה בר יוסף הידוע כפרק א"ט שמה מוכח שאינו דורס ג"כ, אבל למעשה חשש רבינו הב"י גם לדעת רש"י דגם זה לא מספיק ובעיני ידעיה ברורה מכל ד' סימני טהרה.

והיות כי הדברים נמסרים כהיום ציד מגדלי העופות שאין להם שום ידיעה בשטח זה גם אם הם שומרי

עפרא בעלמא, הרי אפי' אין כאן גורס היתר אלא כולו איסורא, נמי היוצא ממנו מותר, כדאמר' בתמורה לא. גבי אפרוח שנעשה מצינת טריפה, דכיון דגדלה ממי אסרה ונעשה עפרא בעלמא, אפי' ר"א דס"ל זוז"ג אסור, מודה דמותר עיי"ש, וה"נ בגידולין שזרעו כלה נעשה עפרא בעלמא ומותר, אלא דבאיסורי הנאה בלחוד, הוא דלא מהני הא דנעשה עפרא בעלמא, והתם הוא דבעינן לדון מדין זוז"ג. ולפי"ז הרי נחבאר לנו דכל כונת התוס' במש"כ דשאני איסור אכילה, אין הכוונה דלא מהני זוז"ג, אלא הכוונה דלא לא בעינן כלל להחירא דזוז"ג, דהרי ביארנו דכל כוונתם דוקא לאיסורי אכילה אשר נעשו עפרא בעלמא, דלא לא בעינן להחירא דזוז"ג, כדאיתא בתמורה, וכמש"נ.

ולפי"ז נדון דדן, שפיר אית לן למידן הני מרי נדדי דהחירא (א) מדן אין חוששין לזרע האב, ואפי' אי נימא דחוששין לזרע האב, יש לדון להחירא מדין זוז"ג, אפי' אי נימא דדינא דזוז"ג מהני לבטל דבר הנגרס, ועוד יש לדון דלשיטת תוס' דבאיסורי אכילה היכא דנעשה עפרא בעלמא, לא בעינן בכלל לדון מדון זוז"ג, והכא נמי הרי דעופות נולדו מצינים אשר נעשו כעפרא בעלמא כדאיתא בתמורה ל"א. אלא דאף דקיי"ל דזוז"ג מותר, מ"מ לכתחילה אסור כמו שכתב הרמב"ם פ"י דמעש"ש ה"ב, דאין נוטעים לכתחילה אגוז של ערלה, והיינו משום דס"ל כמש"כ הר"ן בפ' כל הנלמדים דהא דס"ל לר' יוסי דאסור לנטוע לכתחילה הוא משום דאין מבטלין איסור לכתחילה עיי"ש [ועי' מש"כ בזה בגמ' ע"ז דף מ"ט], וא"כ בודאי צריך להזהיר ולעמוד בהשגחה חמורה שלא להביא לשחיטה רק עופות שלא נולדו מחטרת המינים, ואז ממילא יפקדו כל הדברים האלו מה שמעריצים עופות עמאים עם טהורים, אחר שיראו שאינו הולך במסחר.

וכל זה כתבנו לפי"מ שאמרו השואלים שהזכר הוא העוף הטמא, אולם אחרים טוענים שהנקבה הוא העוף הטמא, א"כ בודאי כל הנולדים הם עופות טמאים, דהרי אפי' אי הזכרים הם עופות טהורים, מ"מ אין לנו צ' נדדי היתר, אלא אי נימא דחוששין לזרע האב, אז איכא לדון מדין זוז"ג, ועי' מש"כ בגמ' חולין דף נח. בתוס' ד"ה מכאן, דתוס' דהתם סברי דאפי' אי נימא דאין חוששין לזרע האב היינו דלא מתהוה מינא דאב, אצל בודאי איכא כאן גורס היתר דאב, ובתוס' בכורות דף ו. ד"ה והא, איפכא משמע דחולקין ע"ו, וכן בתוס' סנהדרין דף פ: ד"ה אלא, סברי בחד תירוצא דהא"נ דלמ"ד אין חוששין לזרע האב ליכא אלא חד גורס עיי"ש.

וא"כ הרי פליגי בזה בעלי התוס', ובודאי צריך לחוש כאן באיסור דאורייתא באכילת עופות טמאין, ומכיון דאיכא לזכר אם העוף חולק את רגליו והוא עוף ודאי טמא דהוא עוף הדורס, בודאי אסור לאכול העופות, וכן הבינים אפי' הם מספנה דארעא, מ"מ הרי הם מעוף טמא.

נאם ישראל יעקב פישר

למ"ד זוז"ג מותר, ולדידי' אין חילוק בין איסורי הנאה לאיסורי אכילה, או י"ל דהגמ' ס"ל התם דהיכא דאין הגורמים שהם לא אמרי' ב' זוז"ג, כמש"כ התוס' נגדרים שם.

אולם אם נימא דבאיסורי אכילה לא בעינן כלל להחירא דזוז"ג, א"כ מאי פרישין מערלה וכלאי הכרס, הא שאני איסורי אכילה דלא בעינן ב' כלל להחירא דזוז"ג, לכך גידוליהן מותרין, וע"כ דכונת תוס' דבאיסורי אכילה לכו"ע אמרי' זוז"ג מותר, אצל היכא דליכא זוז"ג כמו דמיירי שם נגדרים, אין חילוק בין איסורי אכילה לאיסורי הנאה, כיון דליכא כאן החירא דזוז"ג.

אולם יש לדחות דהתוס' אינם מפרשים כהר"ן דמיצעי ל' שם נגדרים על הגידולין עצמן אי מותרין, אלא כדפרשו הרא"ש והרמב"ם שם דכל האיצעיא היא אי מבטל להעיקר, אצל הגידולין עצמן בודאי מותרין הן, וא"כ לא שייך כלל לחלק בין איסורי הנאה לאיסורי אכילה, ושפיר יש לפרש דברי התוס' כהלך הנ' דבאיסורי אכילה לא בעינן כלל להחירא דזוז"ג. והנה בעיקר דברי התוס' שכתבו לחלק בין איסורי הנאה לאיסורי אכילה, וכתבו כן ליישב גם מה דגידולי תרומה מותרין ז"ע, הא תרומה נמי אסורה בהנאה של כלו, וצוה י"ל דסברי דהתם אין האיסור על ההנאה, אלא האיסור הוא הכילוי, אלא דיש תנאי חיוב כילוי אסור, כילוי שיש בו הנאה, אלא דאכתי ז"ע, הא גידולי הקדש נמי מותרין כדאיתא בתרומות פ"ט מ"ד, והרי הקדש אסור בהנאה, ואמאי מותרין שם הגידולין, וע"כ נראה דשאני הקדש דכל איסורו מנד הקדושה שבו, וכיון שנטעו בטלה הקדושה, ולכן אין בו איסורא דהקדש.

ולפי"ז נראה דגם מתרומה לא הוקשה להם מתחילה, דהרי גם תרומה כל איסורה משום קדושת תרומה שבה, וכשזרעה בטלה קדושת תרומה שבה, וכן נראה מדנקטו בלשונם בהתחלת קושיתם ע"ש מגידולי טבל וממע"ש, ולא נקטו טבל ותרומה ביחד, אלא אח"כ כתבו, ואפילו גידולי תרומה, והוא משום דמתרומה לא קשה להו כנ"ל, דכיון דכל איסורו משום קדושת התרומה שבה, וכשזרעה בטלה קדושתה.

אולם עיקר חילוקם שכתבו לחלק דבאיסורי אכילה לא בעינן להחירא דזוז"ג, או דהתם לכו"ע אמרינן זוז"ג מותר, ז"ע מהא דאמרי' בחולין דף נח גבי ביצי טריפה דלמ"ד זוז"ג אסור, אסורים הצינים, אף דלא הוה רק איסור אכילה, ואין לומר דשאני התם דאיכא לאיסור דיוצא מן הטמא, ובעינן לדון אי הוה יוצא מן הטמא, דא"כ בכל איסורי אכילה נמי נימא דאיכא איסורא דיוצא מן הטמא.

והנראה בזה, דהא"נ דבאיסורי אכילה דיש בהם איסורא דיוצא מן הטמא, גם התוס' מודים דבעינן לזה החירא דזוז"ג, אלא כל חדושם הוא באיסורי אכילה בגוונא דגידולין, דככה"ג ס"ל דליכא איסורא דיוצא מן הטמא, והוא משום דכל גידולין שזרעו כלה ס"ל דהוה כעפרא בעלמא דאחר שנעשה עפרא אז מתגדלי הגידולין, והיכא דנעשה

תרנגול ה"בראקל" מופיע בתמונה

ממנהג כפרות בפולין (שנת, תר"ס 1900' ערך!!!)

כשרות העופות

7686401@gmail.com

201

זה חליפתכם, זה פפרתכם!

דעת מרן בעל "שבט הלוי" זצ"ל

ושוב כינס רבינו כמה ת"ח אנשי אמת ומביני מדע וגם ביכלתם להוציא הוצאות ע"ז, ושלחם לילך למקומות בחו"ל אשר גדלים התרנגולים באופן טבעי ללא הכלאות, והלכו בשליחות רבינו זצ"ל ובברכתו ממקום למקום וביררו בירור אחר בירור עד שהגיעו לתרנגולים הנקראים "בראקל" שנדלו באופן טבעי ללא כל תערובת מינים אחרים, ובאו לרבינו זצ"ל וסיפרו את כל הבידורים שעשו, וסמך ידו עליהם וביקשם להביא את העופות הנ"ל לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם, והצליחו להביא כמה עופות כדי שרבינו זצ"ל יראה בעיניו את העופות, ואמר בשמחה שזה תואר העופות שהיו קודם המלחמה שגדלו החצירות, וידוע לרבינו זצ"ל היה טביעת עין חדה כשראה אדם לפני ששים שנה זכר תוארו בדיוק והכירו כשראהו שנית.

בענין מסורת התרנגולים הנקראים "בראקל",

בס"ד

יום חמישי ב' אלול תשע"ז

אודות מה שמערערים לאחרונה על העופות שכל בית ישראל אוכלים זה עשרות שנים בכל מקומות מושבותיהם, וטוענים שלא נתברר מסורת על הקורני"ש ועל הרוק שהם אבות העופות שלנו [המכונים פטמים], ולכן לדבריהם יש לאסור את כל העופות שלנו לאכילה כיון שנולדו מעופות בלי מסורת, ועוד טוענים שיש לחשוש שמא עושים הכלאות בעופות מזנים אחרים שלא נודע מסורת עליהם, ומה עוד שלדבריהם יש שינוי בצורת העוף טהור בשנים האחרונות, ואין לנו מסורת על צורת העוף החדשה, ועל כן רוצים הם למצוא תחליף לעוף המקובל אצלנו, ולהתחיל לאכול מעתה רק עוף מזן אחר המכונה "בראקל" שלפי דבריהם עדיין לא הוכלא, ומשתדלים לגדלם ולהפיצם לתוך בית ישראל.

הנה ראשית דבר, כיון שנהגו כל בית ישראל - ובכללם גם גדולי וצדיקי עולם - לאכול את העופות המקובלים אצלנו, זה לכשעצמו כבר מספיק בכדי להכשיר את העופות, וחס ושלום מלפקק על כל עם ישראל ועל גדולים וצדיקים במשך הרבה שנים ולומר שכולם נכשלו באכילת עוף טמא, ודבר זה עדיף גם ממסורת, ועל כן אין לנו להיכנס במשא ומתן האם העופות כשרים או לא, אלא אם באנו לדון אין לנו אלא לדון מדוע הם כשרים, אך המציאות בוודאי ברורה שכלל ישראל כולו בכל מקומות מושבותיהם בראשות גדולי וצדיקי עולם לא נכשלו באכילת עופות טמאים.

וכבר כתב הנצי"ב (שו"ת משיב דבר ח"ב סי' כ"ב) שעופות שנהגו ישראל להחזיקם בחזקת טהרה, יש להתירם גם אם לא נודע מה מקורם, וכלשונו שם: "תדע שהיתר העוף אינדיק שאנו אוכלין היו הרבה מערערים עליהם בשעה שהביאום מאינדיא ולא היה מסורת על כשרותם, וגם עוד היום יש מחמירים ופורשים מהם, ומ"מ כבר נהגו להיתר ואין פוצה פה, והוא משום שכבר הוחזקו להיתר ואין ראיה לאסורם", עיי"ש, וגם כאן מאחר שעם ישראל החזיקו את העופות שלנו בטהרה זה שנים רבות, הרי זה גופא נחשב כמסורת ועדיף ממסורת.

ומה שטוענים על הכלאות הנעשים מידי שנה בעופות מזנים אחרים שאינם ידועים, ביררתי הדבר אצל גדולי המומחים בארץ ובחו"ל, והם טוענים בתוקף שלא נעשים הכלאות מזנים אחרים מלבד העופות הידועים לנו, ומלבד זאת לדברי המומחים אין מקום כלל לחשוש הכלאות בעופות טמאים ממש, כי גם אם אפשר להכליא טמא וטהור יחדיו בכדי להוליד וולדות מהם וולדות, אבל אין זה רווחי, ולכן מצד המציאות אין מקום לתלות את העופות בתולדת עוף טמא ממש.

ומה שטוענים העוררים שיש שינוי בצורת העוף שלנו מצורת העוף שהיה נראה בעבר, ולדבריהם אין לנו מסורת להכשיר את העוף בצורתו החדשה, דע ששקר בפייהם, דבידעי קאמינא שאין שום שינוי בצורת עוף טהור זה שנים רבות, והעידו לפני מומחי כשרות ויהודים זקנים בארץ ובחו"ל שאין שום שינוי בצורת עוף טהור, [והשינוי בגובה הרגלים והגדלת החלקים הנאכלים בעוף וכדו', היה גם פעם במיעוט העופות המצויים בינינו, ומהמיעוט הזה הפרו והרבו עופות רבים בשיטות ידועות, ועכ"פ אין זה שינוי בצורת העוף הטהור].

ב[ולגבי העוף הגדל בבליה הנקרא "בראקל", שלפי לדבריהם עוף זה לא הוכלא, ומשווקים את בשרו לאכילה, ויש מהם שגם אוכלים ביצים רק מביצי עוף זה, הנה הם מביאים עדויות מכמה שוחטים שמעידים ששחטו עוף כזה ולכן לדבריהם יש לזה מסורת, אבל ביררתי אצל אחד מהשוחטים שהעידו ששחט עוף זה, ואמר לי שלא זה היה העוף שהיה מצוי בכל המדינה, אלא כאשר ממנו לשוחט היה שוחט, ושאלתי האם בדק וחקר עליו אם הוא כשר או ששחט מכל מה שהביאו לפניו בלא דרישה וחקירה, והשיב ששחט בלא שום בדיקה וחקירה, ופשוט שאין זה בגדר מסורת, דמסורת היינו דווקא כשבמדינה שלמה אוכלים אותו בקבלה מאבותיהם, ולא כשיש איזה שוחטים שהזדמן לידם לשחוט עוף כזה.

לאחר מכן ביררנו אצל שוחטים אחרים, והוברר שגם מה ששחטו לפעמים, לא היה אלא עוף אחר הדומה לו במראהו החיצוני, והוא הנקרא "בלדי", והבראקל במראהו מטעה לחשוב שהוא

העוף הבלאדי כיון שהם באמת דומים במראיתם הכללי, אבל באמת ישנם שינויים רבים ביניהם, כפי שנתברר לי מכמה מומחים שינויים רבים בין הבלאדי לבראקל, ולא אוכל להיכנס לכל הפרטים כי רבים הם, אך זה וודאי שהבראקל שונה מהבלאדי. [ויש אומרים גם שהבראקל חולק את רגליו ואינו מיישר עצמו אחר כך כדוגמת העופות שלנו שגם כאשר חולקים את רגליהם הם מיישרים עצמם לאחר זמן מועט].

וביררנו אצל מספר מומחים המתמחים בתחום זה, המכירים היטב את הבלאדי לצורותיו השונות, ואף מכירים את התפתחות גידול עופות הבלאדי באיזור זה במהלך חמישים – שישים שנה האחרונות, ולדבריהם השינויים שבין הבלאדי לבראקל אינם רק שינויים קלים, אלא הם במהותם שני עופות שונים, ויש ביניהם הרבה שינויים, כגון במבנה הגוף שהבראקל יותר צר וגבוה ומתאים לצורת עופות קרב, וגם נוצות הבראקל הם מוארכות וצרות ללא הסיומת העגולה האופיינית לעופות עם מסורת, וגם המעוף שלו יותר גבוה משאר עופות ביחס למשקלו, [ובשונה מעוף להגורן שמשקלו מועט, וגובה המעוף מותאם למשקלו], וגם זנבו מוארך יותר מעוף הבלאדי, והוא שונה גם בטעם ובצבע בשרו מעוף הבלאדי.

ודע שעוף הבראקל בעצמו לא היה נשחט בירושלים ובארץ ישראל, שהוא היה מצוי באיזור בלגיה, ולפני קרוב למאה שנה התחיל להתמעט מאוד והוכרז כעוף בסכנת הכחדה, ולפני כארבעים שנה לא נשארו אלא עופות בודדים בכל העולם מעופות אלו, ולאחר מכן החלו לגדלו בשנית, והיה מצוי באיזור בלגיה, וכל המעידים על ראיית בראקל בארץ, לא ראו אלא תרגולים דומים לאלו המכונים בלדי, ומאידך, בבלגיה גופא שהוא מקום גידול הבראקל, העידו בפני יושבי בלגיה, שאין שום מסורת בבלגיה על אכילת הבראקל.

ולכן הדבר פשוט וברור שאסור לאכול עוף הבראקל, וגם בדק הגרמ"ל לנדא שליט"א המציאות ומצא שאין שום היתר והכרז עליו לאיסור, ודין העוף כמפורש בדברי חיים (יו"ד ח"ב סי' מ"ה) שבלא מסורת ברורה דינו כעוף טמא, ואפילו כל גדולי ישראל יתירו הוא באיסור עומד.

וראוי לתקן שכל שוחט שישחט עוף כזה, הוא נפסל בכך לשחיטה אצלנו, וכל מי שאוכל מעוף זה, אינו יכול להיות משגיח כשרות אצלנו, וראוי לכל אחד לדעת שאם חלילה יתפשט הדבר, יהא עליו לבדוק בשעה שמזמינים אותו לאכול אצל אחרים, [ובמיוחד בבני ברק] שאין מאכילים אותו מעוף זה.

ולפני כשבוע שחטו באשדוד כשבעת אלפים עופות מעוף ה"בראקל", וזה כמה שנים שהם כבר מוכרים את ביצי הבראקל לאכילה ביוקר – וטוענים שזה מהודר, ולכן אני קורא לרבנים ואדמו"רים בארץ ובגולה, להכריז שהעופות והביצים שלנו כשרים ומהודרים, ובית ישראל אינם נכשלים ח"ו בטריפות, ומכח התורה"ק אוסרים לאכול ולהאכיל את העוף החדש.

ומבואר בזוה"ק שבשעה שהשטן בא לקטרג שעם ישראל חוטאים, אומרים לו הבא עדים, והוא יורד למטה ומביא מה ששומע מרבנים המקטרגים על ישראל, ולכן ראוי לנו לפרסם האמת שאין כאן נדנדוד חשש, והקב"ה נהנה שבניו לא חטאו.

ובלונדון ראיתי אצל האדמו"ר משאף הרה"צ רבי שלום מוסקוויץ זצ"ל, שהיה תקיף בדעתו שמצות מכוונה הם חמץ גמור וכשיטת הגה"ק ה"דברי חיים" מצאנו זצ"ל, אך מ"מ אחר ימי הפסח היה מעמיד על שולחנו מצות מכוונה, והיה אומר "לפני הפסח אמנם זה מוחזק אצלנו כחמץ גמור, אך עכשיו לאחר הפסח חלילה לי לומר שיהודים אכלו חמץ, ש"יהודים אינם אוכלים חמץ" ח"ו", ולכן העמידם על שולחנו להורות שאין בזה חשש חמץ שעבר עליו הפסח.

ועובדא הוי בהגה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זצוק"ל שהגיע לארץ בשנת השמיטה, וביקר אצל מרן הגאון רבי ראובן בענגיס זצ"ל, וסיפר לו שהביא עמו מחוץ לארץ את כל מאכלו, ואפילו חלב לקח עמו, ושאל אותו הרב בענגיס זצ"ל מה עניין חלב ושביעית, והשיב שכשם שאין שותים בפסח חלב של בהמה שאכלה חמץ, כך גם יש לחוש שלא לשותות חלב בהמה שאכלה ספיחי שביעית, וכיון שבארץ ישראל הפרות אוכלות ספיחי שביעית, החלב נאסר בשתייה, ולכן הביא עמו חלב מחו"ל.

Rabbi Moshe Sternbuch

Chief Rabbi

of the Orthodox Rabbinical Courts

Rosh HaYeshiva

Jerusalem

משה שטרנבוך

ראב"ד

לכל מקהלות האשכנזים

ראש הישיבה

מח"ס מועדים וזמנים ושו"ת תשובות והנהגות ועוד

בעיה"ק ירושלים ת"ו

הקול יצא בירושלים שהרה"ק מסאטמאר זצ"ל אוסר שתיית חלב ארץ ישראל בשביעית, והגיעו הדברים אף לאוזני מרן הגאון דבריסק זצ"ל, ומרן זצ"ל רגז מאוד ואמר, "מאחר שנהגו כל בית ישראל לשתות את החלב אין להרהר אחר מנהג ישראל, ובפרט בדבר משקה הנוגע לחיי נפש", וכשהגיעו דברי מרן הגרי"ז זצ"ל לאוזני הרה"ק מסאטמאר זצ"ל, הצטער מאוד והיה לו הרבה עוגמת נפש, ושלח מיד להודיע להגאון דבריסק זצ"ל שדעת שניהם שווה שאין להרהר על מנהג כל ישראל, ובחינם טפלו עליו עלילות שקר, ורק משום שבלא"ה הביא עמו מאכלו מחו"ל, הביא עמו גם חלב, אבל לא פקפק ח"ו על מנהג כל ישראל.

וידוע שבזמן הבית יוסף נחלקו המנהגים אם צריך לעשר פירות הגויים שגמרם גוי, ורובם נהגו כהרמב"ם שאין מעשרים פירות של נכרי, והבית יוסף שמע שיחידים מחמירים בזה כשיטת התוס', וכינס יחד את חכמי צפת, וגזרו בנידוי חרם ושמתא שעוד כל ימי עולם לא יעשר אדם לקוח מהגוי לחומרא, שלא ניתנה תורה להיעשות כשני תורות שכל אחד יעשה לעצמו חומרות כרצונו בפרהסיא נגד מה שפשט בכל ישראל, ולא כמו היום שמטילים מום בית ישראל קדושים שנכשלו ונכשלין.

ויש לרבנים ובתי דינים ואדמורי"ם לפרסם ששעם ישראל לא עברו ח"ו על אכילת מאכלות אסורות, והעופות שלנו כשרים ומהודרים, ועוף הבראקל אסור באכילה, ובזכות זה הקב"ה יגן עלינו ונזכה בקרוב לקבל פני משיח צדקינו.

מכתב אישי להגר"מ שטרנבוך שליט"א מא' מזקני החכמים שבירושלים עיה"ק

לכבוד הגאון המפורסם ידידי מאז הגר"מ שטרנבוך שליט"א

אחדש"ת כראוי

ראיתי מכתבו הארוך בענין העופות התעשייתיים שמעכ"ת רוצה להכשירם בלא פקפוק, ובענין העוף מאיזור בראקל מבלג' שרוצה לאוסרם בלא פקפוק, והיות שדבריו אינם מתיישבים על לבי כלל לכן הנני כותב הדברים כדלהלן.

והנה מוכרחני לכתוב הקדמה קטנה לדברי שהרי כל דברי כת"ר הם סותרים את דברי מרן השבט הלוי וצוקללה"ה שכתב שצריך לתקן הענין והיה מצטער צער רב על פירצה זו שאוכלים העופות מבתי החרושת ללא שום פיקוח והשגחה ואיתו עמו עוד גדולי הדור, וכן על העוף מהמקום שנקרא בראקל שהוא בשיתוף עם עוד גדולי הדור העידו על המסורת שלהם, ואם כן כל דבריו הם לבוא לחלוק על מרן שבט הלוי וסיעתו, וזה מאד מתמיה לדחות בהשערות ובטענות של שוא ואולי וכיו"ב דברי חמורי עולם, ולזה הוכרחתי להיכנס לעובי הקורה לברר המציאות וההלכה.

(א) ואתחיל מסוף דבריו שדימה הענין למעשה עם החלב של בהמות שאכלו ספיחין שכמו שאז כיון שנהגו היתר לסמוך על הפוסקים שאין החלב נאסר ה"ה כאן כיון שכבר נהגו היתר בעופות התעשייתיים שוב אין לפקפק על מנהג ישראל ויש להתירם, וקושטא אמינא שאין הענינים דומים זה לזה כלל בעיני, שוודאי שאם יש מנהג לפסוק כחד שיטה ונהגו כן הרי זה קובע את ההלכה ובפרט בחלב שהוא חיי נפש מודינא לך שאין לפקפק ולבוא להחמיר כשיטת המחמירים, אבל בנידון העופות התעשייתיים השאלה היא במציאות האם העופות הם כשרים או ח"ו שאינם כשרים ואם אינם כשרים ואכלום בטעות כדוגמא שהי' בזמן חז"ל שסברו על תרנגולא דאגמא שהוא כשר ונתברר שהוא טמא בודאי אסרוהו מכאן ולהבא ונתנו מלקות למי שהמשיך לאכלם בטענת מנהג לאכלם.

(ב) ואולי כוונת כת"ר לטעון שבאמת יש פלוגתא בראשונים אם מספיק להתיר באכילה בבדיקת שלש סימני טהרה ויש הרבה ראשונים שזה מספיק, וסובר כת"ר שיש לסמוך על המנהג ולאכול בשלש סימנים בלבד בלא מסורת, אלא שבזה סותר משנתו שהביא מתשובות דברי חיים שזה כעוף טמא ואפילו כל גדולי ישראל יתירוהו דינו כעוף טמא, ולפי"ז לא הבנתי דבריו שרוצה לסמוך על המנהג להתיר העופות התעשייתיים [חוץ ממה שיש בעופות התעשייתיים גם פקפוק בסימנים].

(ג) ומעתה אחזור לתחילת דבריו שטוען שמחמת שנהגו כל בית ישראל לאכול את העופות התעשייתיים ובכללם גדולי וצדיקי עולם, זה כשלעצמו מספיק להכשיר את העופות התעשייתיים, ולא אבין את דבריו שכמפורסם שהיו מערבים אלכהול בחשש חמץ ביינות וזה נודע רק לאחר ששתו כל ישראל יין זה בפסח, ובוודאי שמשעה שנודע אסרוהו במוחלט והשגיתו שלא יקרה כזאת חלילה לשנה הבאה ולא הי' מי שחשב שימשיכו לשתות את היין התעשייתי הזה כיון שהי' מנהג לשתות יין בחשש חמץ רח"ל, ובאשר לצדיקים ששתו יין זה הרבה דרכים למקום להצילם ומי שיש לו זכות להנצל הקב"ה שמר עליו מחשש חמץ וה"ה מחשש עופות שאינם כשרים והיוכל איש חקור סוד יצרו איך שמר על הצדיקים.

(ד) עוד טען שיש לסמוך על דברי המשיב דבר שכתב שעוף שנכנס בטעות אין אוסרין אותו, והנה כאשר יתבונן בכל התשובה יראה שאינו ענין כלל לכאן שלא הי' כלל החששות שיש בתעשייתם, וגם אינו ענין לכאן שנעשה באופן מסודר ובקביעות שכסדר מכניסים עופות חדשים, ואם באנו לקבל דבריו גם באופן זה א"כ יכולים בזה לעקור כל סימן פ"ב שבשו"ע היתכן לחשוב על דבר כזה.

(ה) עוד כתב כת"ר ומה שטוענים על הכלאות הנעשים מידי שנה וכו' ביררתי הדבר אצל גדולי המומחים בארץ ובחוץ לארץ והם טוענים בתוקף שלא נעשים הכלאות מזנים אחרים מלבד העופות הידועים לנו, עכ"ל, הנה כבר נתפרסם ממנהלי החברות בעצמם שהם מכליאים כל סוגי העופות, ומנגד שמע כת"ר ממומחים שאין מכליאים כלום, וסומך על המקילים ומאמינם שלא מכליאים, ויש לי בזה שאלה פשוטה, שמאחר שיש בית חרושת שעושים שם הכלאות שזה כו"ע מודים, א"כ מהיכא תיתי להאמינם בכל מיני סברות שיכליאו רק עופות כשרים, והרי כל מי שמבין קצת בעיני עופות יודע שאם היו נותנים לו להכליא כל מה שרוצה היה מנסה כל סוגי העופות שיש, והיה מגיע להשגים הטובים ביותר ואיך יתכן שבתי החרושת שמשיקעים מליארדים של דולרים להשביח את העופות שיהא נאכל בכל העולם כולו ובעיקר להגויים ורק מעט מזער הוא לכשרי ישראל, לא ינסו לשפר את העופות עם הכלאות של עופות אסורים? תמה תמה אקרא, אלא מה שיש "מהמומחים" שמיושנים מאד שנשמע מדבריהם שבגלל שאם יכליאו עופות חדשים יקלקלו את ההשיגים שהי' להם מקודם ולכן אינם מכליאים מינים חדשים ומסתפקים בישנים [מלבד שגם הישנים אין להם מסורת] דבריהם הם דברי שטות שידוע שכהיום בעולם ההתפתחות כבר התגברו מזמן על הבעי' זו ויכולים להכליא עופות חדשים עם הישנים ולקחת את התועלת מהחדשים יחד עם הישנים, ואע"פ שזה יקח להם חמש או עשר שנים לא איכפת להם כי כל מעלה שהם משיגים שווה להם כל הון שבעולם כמפורסם, וכל זה פשוט למי שמחפש לידע האמת.

(ו) ויתר על כן וכי יעלה על הדעת שהרי כל בית חרושת שמייצר כל מוצרי אכילה שהוא לא מאמינים לבעלי בית החרושת ולא למומחים מבחוץ, וק"ו בן בנו של ק"ו בעירבוב של עופות שאי אפשר לבוא בפתע ולתפסם בשקר ולראות שהם מכליאים עופות האסורים, שאפשר שרק פעם בעשר שנים מכליאים עוף אסור ואח"כ לא רואים כלום וכל הבא אחריו שהם הצאצאים אסורים באכילה, והיעלה על הדעת לשאול מומחים או אותם בעצמם ולאכול אפילו ספק איסור חמור כזה.

(ז) עוד כתב כת"ר שאין שינוי בין העופות של היום לבין העופות של פעם, ולא ירדתי לסוף דעתו שהרי מלפני שאכלו את העופות מבתי החרושת היו אוכלים את הבאלדי ודומיהם כגון הלגורן והברקל [ובכל מדינה בשם שנתנו לעופות שבאיזור מגורם] והאם רוצה כת"ר לומר שהעופות ששוחטים היום מבתי החרושת הם דומים לבלאדי, והרי כל אחד יראה שהם משונים הרבה זמ"ז, ואע"פ שמתחילה כשהגיעו העופות הלבנים והחליפו מהבאלדי לעופות הלבנים כפי הנראה שסברו שאין השינויים בינם לבין הבלאדי שינוי גדול שיצריך מסורת נפרדת [שבודאי שזה אין ולא הי' מסורת נפרדת על העופות הלבנים של בתי החרושת] ובמשך השנים נתרבו וגדלו השינויים בין הבאלדי לעופות התעשייתיים שהם משתנים קצת לאט לאט בכל שנה ועכשיו יש כבר שינוי הרבה יותר גדול ביניהם, שכל אחד יכול לראות מיד כמפורסם, ואף אם יש צד לומר ששינוי זה עדיין אינו מצריך מסורת מיוחדת הרי העופות שהם מוכלאים בהם בודאי הם שונים לגמרי מהעופות שבמסורת וא"כ אין שום מסורת על העופות של בתי החרושת ולכן אינני יורד לסוף דעתו וכוונתו בזה.

ומעתה נעבור לטענות של מעכת"ר על התרנגול המכונה בראקל ע"ש מקום גידולו.

ח) וטוען כמה טענות א' שהשוחט שאמר ששחטו אמר שלא שחטו אותו בכל המדינה אלא כשהיו מביאים היה שוחטם, ב' שאר השוחטים אמרו שלא שחטו את הבראקל אלא עוף אחר הדומה לו במראהו החיצוני והבראקל במראהו מטעה לחשוב שהוא העוף הבאלדי כאן שהם באמת דומים במראהם הכללי אבל באמת ישנם שינויים רבים בין הבאלדי לבראקל ולא אוכל להכנס לפרטים כי רבים הם אך זה ודאי שהבראקל שונה מהבלאדי עכ"ל, ג. שוב מנה את השינויים ואלו הם, שהברקל יותר צר וגבוה ומתאים לצורת עופות קרב ונוצות הבראקל מוארוכות וצרות ללא הסיומת העגולה באופיינים לעופות שבמסורת, וגם המעוף שלו יותר גבוה משאר עופות ביחס למשקלו ובשונה מעוף הלגהורן שמשקלו מועט וגובה המעוף מותאם למשקלו עכ"ל.

ט) והנה מה שטוען א' שהשוחט אמר שלא שחטו בכל המדינה פשוט שאחר שבאו העופות מבתי החרושת נתמעט השימוש בעופות החצר אע"פ שהיו שוחטים מהם לאלפים ולרבבות, ומה חסרון יש בזה, ומה שטען ב' שהוא רק מטעה במראהו שדומה לבלאדי כאן יש הודאה שעוף הבראקל הוא העוף הנמסר במסורת מדור דור, שהרי בכל מדינה ובכל משפחה של עופות ישנם שינויים קלים בין זה לזה ומשל למה הדבר דומה שבראותו אדם עם שער שחור והוא ה' רגיל רק לאנשים עם שער בהיר יאמר שזה אינו אדם אלא קוף, וכל מבקש אמת יודה שאלו השינויים שכת"ר מונה והולך יש תמיד בין התרנגולים מאותו מין ולמה הלך לחפש בניירות מומחים שיסכימו לומר לו שיש שינויים מדומיינים, הרי הרבנים והשוחטים ראו בעוף זה שזהו העוף שאכלוהו בכל תפוצות ישראל, ואם לא בשביל להעמיד דבריו למה הלך לבקש לו מומחים שיאמרו לו שינויים שיש בין עופות הבראקל לבאלדי והרי אותם מומחים [אם אכן מומחים הם שזהו ספק גדול אם הם מומחים או אינטרעסנטים ומחרחרי ריב] יביאו לו גם שינויים יותר גדולים בין הבאלדי שבירושלים לזה שבשכם, ובין זה שבמצרים לבין זה שבתוניס, והנכון שכל שהוא מטעה במראיתו שהוא בלאדי וצריך מומחים שיחפשו שינויים א"כ הרי הוא העוף הכשר למהדרין מן המהדרין, מלבד שבאם ישאל מומחים באמת לא יטעו בדבר שתינוקות יודעים שעוף הלגהורן שוה במשקלו לבראקל, ואצל המומחים הם משפחה אחת, רק עוף הלגהורן באותו משקל של הבראקל עף הרבה יותר מהברקל וכשם ששיקרו עליו בזה כך כל דבריהם שקרים והבלים.

י) והנה נכנסתי בענין זה לפנים ממחיצתי, שנהגתי שלא לפרסם דברים ברבים לברר הדברים לאשורם ולפרסם, מחמת שראיתי פולמוס גדול זה אומר בכה וזה אומר בכה ומאחר שאני מכיר את כת"ר ובידידות זה רבות בשנים, ובראותי שמובילים את כת"ר לעת זקנתו לענינים של פאליטיקא ושקרים, הנני חס על כת"ר שנמשך לזה בלי שמיעת היטב מהעסקנים, ואינו יודע את החורבנות שנעשים מהנהגה זו, והאנשים אשר סביבו מגרים את כת"ר לצאת כל פעם במחלוקות מפלגתיות, ואם ה' יודע כמה הושפל מחמת זה כבוד התורה של כת"ר ושל אחרים, וכמה צעירים נפלו חללים ממחלוקות אלו, ושפלות נוראה שהצעירים רואים שאין ענין של הלכה אלא הכל תלוי בפאליטיקא ומי שרוצה להכשיר העופות של בתי החרושת צריך להמציא איסורים על העופות שאכלו כל ישראל במושבותם, ולחפש מומחים שיעידו לו על שינויים, והקב"ה ברוב רחמיו ישים עלינו שלו' ויחזירנו בתשובה שלימה ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן

כה דברי ידידו משכבר הימים השוחר טובתו האמיתית

א.מ.ר.

RABBI MOSHE Y. LANDA
RABBI OF
BNEI-BRAK, ISRAEL

משה יהודה לייב לנדא
בן הרב הגה"ח מוהר"ר יעקב זללה"ה
רב אב"ד דבני-ברק

כ"ק וכ"ג האדמו"ר מוהר"ר א שליט"א מסאטמר

שלו' ורוב ברכה.

אקרא בקול גדול אוי מה הי' לנו. דורות לא עלה על דעת הבע"ד להכשיל יהודים יראים ושלמים המהדרים ונזהרים לאכול כשר ומהודר. גם הזקן וכסיל הבין היטב שאי אפשר להכשיל יהודים כאלו, במאכלות אסורות, עופות טמאים וכדו' ר"ל

ואילו בעת הזאת החליט להתלבש גם על כאלו שמוסרים נפשם על כשרות בהידור ולהכשילם ר"ל.

זה כבר כעשרים שנה, אשר החלו לערער על העופות ששוחטים בארץ, שאין להם מסורת ולא התענינו כלל איך נותנים הכשר לעופות והאם נותני הכשר גם הם יודעים שיש סימן פ"ב בשו"ע. כאשר הוכיחו להם דלא ידעי מאי דקא אמרי, לא חששו לכתוב פלפולים נגד המפורש במחבר בשו"ע וכדו'.

כתוצאה מערעורים אלו, החליטו בסוד לפני ב' או ג' שנים, להביא עופות חדשים אשר לא ידעום אבותינו ולהתחיל מסורת חדשה ונפתחה הדרך לפני הבע"ד ר"ל. כשם שהביאו העופות כאן בא"י הביאו בארה"ב ובצרפת. הם אומרים בפירוש כי חדלה מסורת בישראל ולכן חייבים ליצור מסורת חדשה ואם אין מסורת בישראל ימצאו מסורת אצל הגוים והביאו עופות אשר אומרים בשם הגוי שעופות אלו לא נשתנו מאז מתן תורה. לא בדקו האם דברי הגוי אמת ובודאי לא יודעים לבדוק האם אין עופות אלו מן העופות הטמאים או אולי נתערבו בהם עופות טמאים. ובפרט בימינו אשר רבו הדרכים לבדוק ולמצוא מהנעשה רבות בשנים וכמו שיתבאר להלן. על כגון דא אין מלים להסביר ורק לצעוק אוי מה הי' לנו.

בכל השנים לא פרסמנו איך היתה המסורת ואיך נתנו הכשר על העופות. כיון שידוע שהמתעקשים להטיל פסול וחסרון, ימצאו דרכיהם, (וכמבואר בשו"ת תולדות יצחק, קאמארנא, קונטרס דרך נשר סי' ג')

אך בראותי המצב ודרכי הבע"ד. החלטתי לא עוד עת לחשות. מי יודע אם לא כל מיני הכשרים אשר הכשילו את הציבור, הם אשר הביאו המצב הנורא הזה.

בתחילה כאשר תושבי חו"ל הגיעו ארצה מחו"ל התחילו להשתמש בעופות שגידלו הערבים ואשר כולם הכירו את העופות שאכלו אותם גם בחו"ל.

אחר שנת תשי"ב-תשט"ו, התחילה התפתחות של טיפוח עופות בארץ, הי' יהודי חרדי שרצה להקים חות טיפוח עופות. היו מפעלים בחו"ל אשר טיפחו אפרוחים. היו צריכים לברר על עופות עם מסורת. הגענו לבית שחיטה של סטמר שהיו בקשר עם חברת "אנטרפ" אשר טיפחו אפרוחים. נתברר על עוף המכונה "קורניש אדום" ועוף "קורניש לבן" שיש להם מסורת, עוף "ליגורן לבן" שיש לו מסורת וכן עוף המכונה "פלימוט רוק" שיש לו מסורת.

מצירוף עוף המכונה "פלימוט רוק" עוף עם מסורת. עם הקורניש הלבן שיש לו מסורת הגיעו האפרוחים ארצה או הביצים לטיפוח אפרוחים. מאז ועד היום האפרוחים שנקנים בארץ הם מהזוג הזה אמנם לא מאותו מפעל אשר כבר לא קיים אבל מאותו צירוף. כל המומחים יודעים להכיר את התרכובת הזאת. אין שום הכלאה אחרת לאפרוחים

אני יודע שמוציאים לעז על תערובת גנים. גם מוצאי הלעז יודעים היטב שעדיין אין חשש כזה. כל החידושים של שיטת הגנטיקה היא בתחילת הדרך ולדעת כל המומחים לפחות יקח עוד חמש שנים עד שיוכלו להשתמש בשיטת הגנטיקה ואולי עוד יותר. בפרט לגבי העופות הטמאים עדיין לא נחקרו נושאי הגנטיקה וממילא אי אפשר להשתמש בה. הם מקדימים לחקור את השטחים שיש בהם יותר ענין. בע"ה ידונו הרבנים בשאלות שיבואו. בדרך אגב, יש כאן כמה מומחים אשר עוסקים בשיטת הגנטיקה בזרעים ובבעלי חיים והם אומרים שבכלל אי אפשר לערב גנים בין שני מינים

אלו שהביאו העוף החדש השתמשו בו רק כנקבה ואילו הזכר לקחו את ה"קורניש" שמשתמשים בעופות כאן ואשר עליו הם מערערים על המסורת שלו, כדי לקבל צבע לבן לנוצות וכבר עומדים בדור הרביעי וסומכין על "אין חוששין לזרע האב" שזה לא רק דיעבד אלא מחלוקת בהלכה וזה מעשה ישראל ולא מעשה גוי! והוא ממש נגד פסק החתם סופר המובא בפתחי תשובה. אשר כאשר נתערבו זכרים שאין להם מסורת ברוב זכרים כשרים והאפרוחים שנולדו מעורבים והכשיר החת"ס בתנאי שלא ניכר שום שינוי באפרוחים מצד זרע האב דכיון שהאב לא השפיע כלל אין חוששין לזרע האב. אילו בדין צבע הנוצות נשתנו מצד זרע האב ובכל זאת רוצים לסמוך שאין חוששין לזרע האב. וכל זה נעשה בסוד. האין יד הבע"ד באמצע? ידוע לי אשר כבר חזרו על התהליך ד' פעמים. כלומר ולד התערובת של הקורניש הלבן והברקאל עירבו אותו שוב עם ברקאל וולדם ערבבו שוב עם ברקל כדי לקבל צבע לבן

א. שמעתי משוחטים שלמדו שחיטה לפני 30 שנה ויותר, כי בארה"ב יש שם משחטות שלמות אשר שוחטים שם עופות ללא מסורת כלל בגלל רבאי'ס שהנהיגו קולות. ולכן השוחטים החרדים לדבר ה' מזהירים את תלמידיהם להזהר מעופות טמאים וממילא בקיאותם בארה"ב בעופות טמאים יותר ממקומות אחרים. שוחטים בעולם יודעים איזו עופות שוחטים אבל בדרך כלל אינם מכירים את הטמאים. אחרת הדבר בארה"ב.

ב. גם ידוע הנאמר בגמ' נאמן הצייד לומר עוף זה התיר לי רבי הצייד וכתב הש"ך, אבל אינו נאמן לומר עוף זה התיר לי רבי החכם.

ג. והנה גברא רבא המבקש עילום שמו, ירד לעומק הבירור בענין העוף המדובר המכונה "ברקאל" הן בהלכה ובספרי שו"ת והן להבדיל אלף הבדלות בספרות המומחים ופרסומיהם לפני שנים על הסטורית העוף הזה. הוא שלח ממצאיו להרה"ג מוהר"ר שמואל ברנדסדורפר והרר"ש העבירם אלי. בחסדי השי"ת זיכנו בפרי עמלו.

לפני מאה ושלושים וחמש שנים פרסמו כי ההעדפה בעוף ה"ברקאל" היא בגלל הביצים העגולות שהוא מטיל. ומסבירים מעלת הביצים העגולות כי החלמון שלהם גדול בשליש או רבע מביצים שהם כד חד, ואף מסבירים שעיסה שצריך לה 18 ביצים עגולות של ה"ברקאל", בביצים כד אחד יצטרכו 24 ביצים. ויאלצו להשתמש בחלמונים בלבד. לא הצלחתי לראות הביצים שלהם כי שומרים על סודות. גם לא רצו שאגיע ללול העופות לראותם והגעתי ללא הסכמה ואז נאלצו לפתוח לי. יתכן שאחרי שערבו את הזכר של הפטם שלנו שהוא הזן הנקרא "קורניש" כנ"ל, נשתנו הביצים לכד חד (כי כידוע מכרו כאן ביצים של העוף המיובא ואיני מאמין שאפשר ה' למכור ביצים עגולות כד וכד) אבל הביצים של ה"ברקאל" כאשר שניהם הם מאותו המין זכר ונקבה, הן עגולות. תוך כדי כתיבה הביאו לי ידיעה כי פגשו את המוכר של הביצים ושאלו אותו האם הביצים היו רגילות או משונות. וענה ה' חלק היון משונות וחלק רגילות ושאלתי שיש ביצים משונות וענו לי שכיון שרק חלק משונה זה בסדר. בדרכ"ת סי' פ"ב סק"ו הביא מצ"צ הראשון ששמע שיש אווזות שיש להם סימן טומאה דהיינו שאין ביצים שלהם כשאר ביצים שראשן אחד כד ואחד חד צריך להזהר שלא לאכול מאלו האווזות. עוד כתב שם בדרכ"ת, שוב ראיתי דאתי ליד הספר כו"פ עם הגהות כת"י של הגאון בית מאיר ז"ל וראיתי שנכתב הגאון בעל בית מאיר בענין זה בגליון בסוף הקונטרס פני נער וז"ל ומכ"ע אם נודע עמין זה, אף רק איזה מהם, הטילו ביצים בסימני טומאה בלי ספק הם אסורים כחזיר!

ד. עוד הביא לנו נספח משנת 1904 שאז כינו את העוף "ברקאל החדש" כי הרכיבו אותו עם עוף הנקרא "סיברייט", עוף שאין לו שום מסורת. ה"סיברייט" מטיל ביצים קטנות כביצי יונה. ובספר תולדות יצחק מקאמארנא בספר דרך נשר סי' ג' עמוד קי"ד שנשאל על תרנגולים צעירים שמטילים ביצים בגודל ביצי יונים והשיב שהם טמאים!

בנוסף לזה יש ספרות על כמה הכלאות שהברקאל עבר במשך השנים אחרי 1904 ושמות העופות שהולכאו בו ורוחק מאד לומר שזה העוף הכשר מדור דור.

מבואר בפמ"ג שפ"ד סק"ב, שבמקום שיש מסורת לאיסור לא תועיל שום מסורת להיתר ואפי' מאה עדים.

והנה העיד השו"ב בערקוביץ כי לפני כ-20 שנה אמר לו חברו, שוחט מבוגר שהעוף הזה "ברקאל" מקובל כעוף טמא. וכן שמעתי בטלפון מכ"ק שליט"א בשם שני שוחטים ותיקים, שהעוף הזה מקובל כעוף טמא.

גם ידוע אשר גדולי עולם חששו מצבע כעין שחרות במקור ושינוי בצבע הרגלים. בעיני ראיתי שיש שחרות במקור וצבע הרגליים. מאמי ע"ה שצעתי בילדותי כי רגלי העופות היו צהובים וכאן מביאים לנו עופות אשר רגליהם בגוון שחור או אפור ואמרים אין צורך במסורת, הן הן העופות.

גם מופיע בז'ורנל של שנת תרע"ד שהיתה הכלאה ב" ברקאל" עוף המכונה קוצ'ין אשר ידוע שאין לו מסורת, והיתה תוצאה במראה הביצים.

ידוע לי שבתורכיה שוחטים העופות האלו וגם ביררתי על כשרות השוחט שם שאומר מי שלימדו מלאכת השחיטה הי' שוחט אותם הנקבות בלבד כי הזכרים קשה לאכלם ובישולם קשה. מ"מ אין ידוע מתי התחילו לשחוט עופות אלו ואיזה תלמידי חכמים היו שם שיכלו לקבוע מסורת. זה שלפני מאה וחמשים שנה הי' שם הגאון בעל חקרי לב עדיין לא אומר לנו שאז שחטו העוף הזה. הרי יתכן שלפני כמה עשרות שנים או בזמן מלחמת העולם השניה ומבלי ת"ח התחילו לשחוט ועתה נאמר שיש שם מסורת ובפרט כאשר בארה"ב אומרים בפירוש שהוא מקובל כעוף טמא.

גם, היום כ"ב מנ"א ביקרתי בלול ונסינו להעמיד תרנגולים ע"ג מוט כמבואר בשו"ע ויש לי 9 תמונות איך הוא חולק רגליו. וכבר העידו כבר רבנים מעיה"ק ירושלים שהעוף הזה חולק אצבעותיו!

ולסיכום הדברים יאמר:

- א. אנו שאין אנו בקיאים בעופות הטמאים המפורשים בתורה ובשמותיהן אין אנו אוכלים עוף אלא במסורת.
- ב. העופות הנשחטים בארצנו והנקראים עופות פטם, כשרותן במסורת ממש ואין עליהם שום מקום לערעור.
- ג. הכתוב בקונטרס מסורת העופות, כי אמנם העוף "ברקאל" אין לו מסורת ואין שום עדות של מסורת עליו אלא שהוא התרנגול הפשוט שאכלו בכל תפוצות ישראל אינו מקובל כלל כאשר שוחטים אינם יודעים ואינם מכירים את העוף ששחטו בכל תפוצות ישראל. דברים אלו הם נגד יסוד אמונתנו, שהתורה הזאת לא תהי' מוחלפת.
- ד. העוף המכונה "ברקאל" שהביאו לכאן ולארזה"ב ולצרפת איננו יודעים על מסורת, להיפך אנו יודעים שהי' מטיל ביצים שהם כד וכד והוא סימן טומאה. אנו יודעים שהגויים, כמסיח לפי תומו לפני מאה ושבעים ושלוש שנים (הרבה שנים לפני שהוקמה החברה של גוים "נאמנים" ששומרת על העוף מהכלאה ועל סמך דבריהם הביאו העופות) כבר כינו אותו "ברקאל החדש" בגלל שהכליאו בו עוף טמא כנ"ל. גם הוא חולק אצבעותיו הרי מכל צד ופינה אין מקום לויכוח שהוא עוף טמא.

**הדבר הקשה מכל, שהנושא הוא בעיקרי האמונה ומי יודע מה יביאו עלינו.
חייבים לקרוא לציבור להרבות תפילה ובקשה ולעורר רחמים רבים. והשי"ת
ישמרנו ויצילנו מן השעות הקשות וירחם על עמו ישראל.**

ואל הנגידים אשר השקיעו ממון רב בענין וזה למעלה משנתיים ששמרו הכל בסוד כמוס. ברצוני לומר אני מבין היטב שהפסד ממון הוא כאב גדול. גם אני כואב את כאבכם. אך בכל זאת אומר כי אתם צריכים לעשות סעודת הודאה על אשר נצלתם ברגע האחרון מלהביא מכשול עצום לבית ישראל. כי איך תוכלו לעמוד בדין על האכלת טריפות לאלפים ורבבות ואין לאל ידכם להפסיק המכשלה. הקב"ה ימלא חסרונכם ותחשב לכם המחשבה שהיתה אצלכם בטעות תחשב לכם לטובה כי לטובה כוונתכם ותקבלו שכר על הפרישה, אלף פעמים ככה. ותתברכו בשנה טובה ומתוקה, כתיבה וחתימה טובה.

ולכבוד קדושתו וגאונו העומד בפרץ, אומר כבר הי' לעולמים בימי הגאון החסיד מקאמארנא כמבואר בספר תולדות יצחק בקונטרס פני נשר סי'ג' ועל מנהיגי ישראל לעורר רחמים להצלת המצב.

בכל הכבוד הראוי ובברכת כוח"ט

משה יהודה ליב לנדא
רב אב"ד דבני ברק.

**ראינו מה שכתב הגרמי"ל לנדא שליט"א
במכתבו, והיות והדברים אינם נכונים
במציאות, דעתנו כבתחילה שהעוף הנקרא
"בראקל" שהובא בפיקוח ובהשגחה מלאה
הינו עוף טהור ומהודר אף משאר עופות
למהדרין מן המהדרין ויאכלו ענווים וישבעו**

וע"ז באנו על החתום

משה שאול קליין

דומ"צ בביד"צ דמרן הגר"ש וואזנר זצ"ל

שריאל רוזנברג

ראב"ד בי"ד צדק בני ברק ת"ו

מנחם מנדל לובין

ראש בתי הוראה דמרן הגר"נ קרליץ שליט"א

פרסום מודרני
הכרה ~ הדפסה ~ הדפסה
054-844-52-51

**כשראיתי התרנגולים שקוראים אותם "בראקל" מיד
הכרתי אותם שהם העופות שראיתי בילדותי ובבחרותי
בשנות תש"י המאוחרות ושנות תש"כ המוקדמות בצורת
הרגליים השוקים הכרבולת והנוצות המרובות ועוד
משה זאב זארגער**

**נ.ב. אמיתת הדברים. מאז שאני מכיר ביצים אלו מזה כחמש עשרה
שנה, צורת הכד חד שלהם היא בדרגת ההידור של כד חד הרבה יותר
מהביצים שנמכרים בשוק.**

וע"ז באעה"ח

אברהם דוב הלוי ליטמאנאוויץ

מוֹשֶׁה שְׂאֵרֶל קִלְיִין
ד״מ״צ בביד״צ המרן חנר״ש ואונר וצללה״ה
ורב שכונת ״אור החיים״ בני ברק

אב קודש המזמין החסיד מוהרן רבי אדם יהודה זצ"ל אנשי אשכנז
והחסידיים בני בית יצו

כחתי בדפוסים האלו אתה נתן לפני כבוד הבורא מלכותי שכתובי דבר אחר ושמע
מקדש שהיה אחרת כאלו יש אישה ביום לכתוב הו כי לפני אדניך תגדלה האמת
האמת אולי ין.

[illegible]

ובקשר אזהרה בשהיה נחה בדמים איצה יב שילצם ליתן בבשר קדשין כב אם אל דוג הילכך
דבר דמו אל באיחומות שמעתי אז מור צלף זכאט יהיה, וכמה בדמים פולחתי כער נושי
ידוע לעזת הימני.

וְגַם כָּשֶׁם דְּרָגָה בְּרִיבָה נִלְדָּה מִי אֲהִדְרֻעַם שִׁינָה אִתָּן הַיָּסֵד כִּי־יִינֶעַ אֵלֶּה אֶל דָּגָה הַיָּסֵד
 דָּבָר וְהַקְוִיָּה נִכְסֵסוֹ מֵאֵלֶּה הַמֵּלֶכֶת בְּהַיָּסֵד כִּי־יִינֶעַ וְהַיָּסֵד כִּי־יִינֶעַ כִּי־יִינֶעַ
 אֶל בְּכֹרֶה יִינֶעַ הַמֵּלֶכֶת רִבִּי יִינֶעַ אֶלֶּה בְּכֹרֶה דָּבָר וְהַיָּסֵד וְהַיָּסֵד אֶל הַמֵּלֶכֶת
 אֶלֶּה אֶלֶּה הַמֵּלֶכֶת כִּי־יִינֶעַ וְהַיָּסֵד כִּי־יִינֶעַ אֶלֶּה הַמֵּלֶכֶת כִּי־יִינֶעַ וְהַיָּסֵד
 אֶלֶּה הַמֵּלֶכֶת כִּי־יִינֶעַ וְהַיָּסֵד אֶלֶּה הַמֵּלֶכֶת כִּי־יִינֶעַ וְהַיָּסֵד אֶלֶּה הַמֵּלֶכֶת
 אֶלֶּה הַמֵּלֶכֶת כִּי־יִינֶעַ וְהַיָּסֵד אֶלֶּה הַמֵּלֶכֶת כִּי־יִינֶעַ וְהַיָּסֵד אֶלֶּה הַמֵּלֶכֶת

אברהם בן יצחק אבן עזרא כותב תולדות המסע אל ספרד ואל אנדרלוס

בשם ה' אלהינו את אלה כבוד מלכותו לעולם ועד

[illegible]

1-1p The sea

7686401@gmail.com

Yechezkel Kaplan
Rav HaSchita
ChazonIsh Kollel Avreichem
Brak Bnei
Fax: 03-5109-870

יחזקאל הכהן קפלן
רב השחיטה
אברכים "כולל חזו"א"
רח' רמח"ל 4
בני ברק

בס"ד

אל מעלת כבוד הרב המפורסם ר' משה י.ל. לנדא שליט"א רב העיר בני ברק יצ"ו

שלו' וברכה וכטו"ס

ראיתי מכתבו בענין העופות הנקראים בראקל [ע"ש גידולם באזור בראקל שבבלגיה], ומאחר שאני מכיר הענין מהצד השני ולפום ריהטא ישנם כמה וכמה דברים שלא הבנתי במה שכתב הנני להציעם לפני כבודו, אולי יואיל להשכיל אותו להבין.

(א) תחילת דבריו כתב, אקרא בקול גדול אוי מה הי' לנו עכ"ל, ויש לי שאלה ראשונה מאד פשוטה שאינני מצליח להבין למה לפני שקורא בקול גדול לא הסכים או אנשיו לא הסכימו לשמוע את הצד השני הרי סוף סוף בין הרבנים שסוברים שצריכים לתקן ענין המסורת וסוברים שהבראקל הוא הוא העוף שהי' נאכל ע"י כל ישראל בכל מושבותם נמצאים גדולי ההוראה של עם ישראל ומה יותר פשוט מאשר לשמוע מה שבפיהם, ושלחני אליכם כמה וכמה פעמים שתשמעו גם צד שני ולא הסכימו, ולאחר שהשמע לא הסכים שלחתי אליך את דודי גיסך הרה"ג משה חיים כהן שליט"א וענו שאתה לא מרגיש טוב, ואח"כ אמר הרה"ח ר' אליעזר יודקובסקי למזכיר שלך הר' כ"ץ שהיתכן שכשדנים על מרפסת יושבים כמה פעמים שומעים את ב' הצדדים ובענין כזה איך אפשר להעלות על הדעת להביע דיעה בלא לשמוע את הצד השני אפשר ואולי יש להם איזה דבר קטן שעדיין לא שמעתם, וזהו הדבר הראשון שלא אוכל להבין בשום אופן אולי יבינני.

(ב) מה דכתב וזה לשונו: "זה כבר כעשרים שנה אשר החלו לערער על העופות ששוחטים בארץ שאין להם מסורת ולא התעניינו כלל איך נותנים הכשר לעופות והאם נותני ההכשר גם הם יודעים שיש סימן פ"ב בשו"ע, כאשר הוכיח להם דלא ידעי מאי דקא אמרי, לא חששו לכתוב פלפולים נגד המפורש במחבר בשו"ע וכדו' עכ"ל".

כמדומני שטענה זו יכולני לתרץ לו להנחת דעתו כי הנה מי שעורר ענין החשש של עופות בלא מסורת בעופות הנאכלים הי' רבינו הגדול גאון ישראל בעל שבט הלוי זצוק"ל, ויש לתרץ הטעם למה הביע דיעה במקום שידע שכבודו ממונה על הכשרות בעירנו ולא חשש שיהא זה פגיעה בכבודו של הממונה על הכשרות, הוא מחמת שראה בזה שאלה כללית הנוגעת לכל כלל ישראל ולא כענין פרטי של עירינו בני ברק אשר בענין פרטי בב"ב מסתמא שהי' פונה לממונה על הכשרות בעיר, אבל מתוך שראה הענין כשאלה כללית פרסם דעתו ברבים ללא חשש, ולמה הדבר דומה שכמו שכותב תשובות בעניני מקוואות ולא יבואו אליו בטענה למה אינו פונה לממונה על המקוואות בעיר כיון שזה תשובה כללית להלכה, ופשוט.

(ג) וממשיך עוד וכותב כתוצאה מערעורים אלו עכ"ל, יש לי להעיר שזה לא הי' עירעורים בלבד אלא תשובה שכתב רבינו הגדול בעל שבט הלוי זצוק"ל, וכך גם דעתו של הגאון גאב"ד ירושלים שליט"א, וכך גם דעתו של גדול ההוראה הגר"נ קרליץ שליט"א כידוע, שהם ג' עמודי עולם.

(ד) עוד כתב: "החליטו בסוד לפני ב' או ג' שנים להביא עופות חדשים אשר לא ידעום אבותינו", הנה יראה כבודו איך שטעה בדיעת המציאות וחבל מאוד שלא הסכים לשמוע את הצד השני קודם כתיבת מכתבו והי' יודע המציאות לאשורו לפני שיכתוב. ואספר גופא דעובדא, עופות הבראקל הובאו לארץ אז בתקופה ההוא לפני כעשרים שנה והובאו לפני מרנן ורבנן השבט הלוי זצ"ל והגר"נ קרליץ שליט"א והעידו שהם הם העופות שבמסורת שאכלו בכל תפוצות ישראל כמו שמבואר בקונטרס "מסורת טהרת עופות" אלא שהגידול הי' שלא כנצרך ע"פ החוק ונתבטל גידולם, ועכשיו לפני כמה שנים שוב הביאום בגידול חוקי, וכבר מאז כלפני עשרים שנה שעוד היו הרבה אנשים שזכרו התרגולים מלפני מלחמת העולם ואכלו אלו העופות, ועכשיו שבחסדי שמים נעשה אפשרות לגדלם כאן בגידול חוקי מתרבים ב"ה המשתמשים בהם מאד.

(ה) עוד כתב: "עופות אשר לא ידעום אבותינו", וגם זה לא הבנתי שהרי רבותינו הגדולי מאורי הדור מעידים שרק הם הם העופות שאכלו אבותינו וכל השוחטים כולם שמלפני חמשים שנה כותבים [והדבר מוסרט ואי"ה נפרסם הסרט] שרק אלו העופות היו נאכלים בכל תפוצות ישראל ולמה אומר שהם עופות אשר לא ידעום אבותינו הרי ההיפך הוא הנכון שהעופות מבתי החרושת לא אכלו אבותינו וצריך לדון על כשרותם אבל העופות האלו שאכלו בכל תפוצות ישראל יעידום וידעום אבותינו.

(ו) עוד כתב וז"ל: "הם אומרים [מרנן השבט הלוי וגאב"ד ירושלים והגר"נ קרליץ וכל השוחטים הזקנים] בפירוש שחדלה מסורת בישראל ולכן חייבים ליצור מסורת חדשה ואם אין מסורת בישראל ימצאו מסורת אצל הגויים" כמדומה שלא דק להבין היטיב ענין של מסורת על עופות הנצרך ע"פ שולחן ערוך שבאמת אין הענין כמו שחושב כבודו שצריך לדעת שאכלו עם ישראל עופות האלו עצמם או אבותם ואמותיהם אלא שצריך לדעת שעופות בצורה זו שנראים כך אכלום עם ישראל ואסביר במשל שכידוע הבעל שם הק' ותלמידיו היו הולכים הרבה בדרכים והיו גם מרבותינו הקדושים שקבלו גלות על עצמם והיו הולכים ממקום למקום להשיב לב בנים לאבינו שבשמים ולא יצויר שהיו באים לעיר ולמקום שלא דרכה שם רגל ישראל מעולם וכידוע שלפעמים היו לוקחים אתם שוחט מובהק ישחט להם בדרכים והדבר פשוט וכך נהגו כל ישראל שלוקחים עופות אצל הגויים ובודקים שצורתם תהא כצורת העופות שהיו נאכלים במקום הישוב של ישראל ושוחטין ואוכלים העופות בלא שום פקפוק וחשש ופשוט, והרי זהו בדיוק הדבר שעשו בעוף הבראקל שדקדקו היטיב ע"פ גדולי הדור שאלו הם העופות בצורה כזאת שאכלום בכל תפוצות ישראל והביאום כדי להחזיר עטרה ליושנה ומה מקום להסתפק בזה ולבוא בטענה שלקחו תרנגולים אצל הגויים כמו שנתפרסם.

(ז) עוד כתב לא בדקו האם דברי הגוי אמת ובודאי לא יודעים לבדוק האם דברי האם דברי הוא אמת ובודאי לא יודעים לבדוק האם אין עופות אלו מהעופות הטמאים עכ"ל, ולא נוכל להבין דבריו שכתב נתברר ונתפרסם בריבים שהם הם העופות שאכלום כל ישראל במושבותם והם התרנגולים הרגלים שגדלו בחצירות ונאכלים ללא שום חשש ופקפוק והאין יאמר כבודו שלא יודעים לבדוק האם אין עופות אלו מהעופות הטמאים הלא רבותינו הגדולים מעידים שהם הם התרנגולים שאכלו, וגם כל השוחטים כמו שנתפרסם.

(ח) עוד כתב: "או אולי נתערבו בהם עופות טמאים" עכ"ל, ולא אבין למה נסתפק בזה שאולי לא ביררו, דבודאי ביררו וביררו, שהרי בדקו כל העופות הרגלים בעולם והמסקנא היתה שעל עופות אלו אין צריך לחשוש שמא נתערבו בהם עופות בלא מסורת כמבואר בארוכה בקונטרס מסורת טהרת עופות שמלבד רבותינו מרנן השבט הלוי והגר"נ קרליץ ששלחו שלוחים נאמנים לברר הענין, שלחו גם רבני ועד השחיטה הגרש"י הירש והגר"א ברנסדורפר שליט"א והגאב"ד שליט"א משגיחים נאמנים לברר הענין היטיב היטיב שיהא ללא שום חשש.

(ט) עוד כתב ובפרט בימינו אשר רבו הדרכים לבדוק ולמצוא וכו', פשוט ופשיטא וכך הי' מעשה שבדקו בכל הדרכים והביאו הדברים לפני גדולי הדור ומסקנתם כתובה בכתב ע"י גדולי ההוראה שאלו הם העופות שבמסורת טהרה ללא חשש תערובות אבל מי שהביא הדברים לפני כבודו נשתבש הרבה בהבנת מה שכתוב בכתבי הגויים כמו שיתבאר אי"ה להלן [ולא שצריך לקבל דברי הגויים וכבר נתבאר בקונטרס 'מסורת טהרת עופות' ענין קבלת דברי הגויים בארוכה].

(י) עוד כתב, בכל השנים לא פרסמנו איך היתה המסורת ואיך נתנו הכשר על העופות וכו' וכותב עוד בתחילה כאשר תושבי חו"ל הגיעו ארצה מחו"ל התחילו להשתמש בעופות שגידלו הערבים ואשר כולם הכירו את העופות שאכלו אותם גם בחו"ל, כאן כתב דבר נכון וזהו הדבר שדיברנו שכל שרואים שצורת העוף הוא כצורת העוף שאכלום בני"י זהו המסורת, וכן גם העוף מאיזור הבראקל הוא כצורת העוף שאכלו בני"י תמיד כמו שנתבאר.

(יא) עוד כתב: "אחר שנת תשי"ב תשט"ו התחילה התפתחות של טיפות עופות בארץ, הי' יהודי חרדי שרצה להקים חות טיפות עופות, היו מפעלים בחו"ל אשר טיפחו אפרוחים היו צריכים לברר על עופות עם מסורת, הגענו לבית שחיטה של סטמר שהיו בקשר עם חברת 'אנטבפ' אשר טיפחו אפרוחים נתברר על עוף המכונה קורניש אדום ועוף קורניש לבן שיש להם מסורת" עכ"ל. הנה כתב כאן כמה דברים ומפי כמה אנשים, א' מפי יוסי כ"ץ בחמד שכשאביו הביא העופות מארה"ב, שאל אביו את רב המושב על העופות ואמר שיש להם מסורת ולא עלה על הדעת שחושב לסמוך עליו כלל כידוע, ב' שביקרו בקהילת סאטמר וראו שגם הם שחטו את הקורניש-רוק [בכל השחיטות ולא רק בסאטמר שחטו את הקורניש-רוק ומסתמא נקט סאטמר מחמת טעותו שחשב שמי שדיבר אתו הוא כ"ק אדמו"ר מסאטמר שליט"א אבל

נתפרסם שזה הי' אבדק"ק נירברטור ולא כ"ק אדמו"ר מסטמר שליט"א אבל אין בזה נפקא מינה כי בכל השחיתות שחטו את הקורניש-רוק ולא נדע האם מה שנתפרסם הוא הנכון או מה שחשב כבודו ואין בזה נ"מ] והנה דבר זה ידוע ומפורסם שהעופות התעשיתיים הם מכלוא של זכר שנקרא 'קורניש' ונקיבה שנקרא 'רוק' אלא שבשעתו לא הי' ידוע מהו מקורו של הקורניש ועכשיו שכל הידע נמצא בהישג יד ונודע שהקורניש הוא יצור שיצרוהו מהכלאה של מספר עופות קרב מהמזרח הרחוק, סוברים גדולי הדור שאע"פ שכבר אכלוהו עשרות בשנים זה לא נקרא מסורת שראינו מאות בשנים בכל חצירות ישראל שאינו דורס, אבל הקורניש לא גדל בחצרות ישראל, ולקחוהו מבתי החרושת ונמצא שאין לו שום מסורת כלל ולכן אין לו מסורת כלל, ויש עוד חששות גדולות על העופות של בתי החרושת כמו שנתפרסם כבר בקונטרס מסורת טהרת עופות].

י"ב) מה שכתב על ענין השתלת גנים, הדבר נכון הוא שהמדובר מהכלאות טבעיות או בהזרעה מלאכותית והגאון הגדול ר' אברהם בער ליטמנווין שליט"א שנשלח ע"י העדה החרדית לברר הענין הגיע למסקנא שמדובר בהכלאה רגילה ולא בהשתלת גנים וכבר נתפרסם הדבר.

י"ג) כתב עוד אלו שהביאו העוף החדש, השתמשו בו רק כנקבה ואילו הזכר לקחו את הקורניש והאריך שמשתמשים בעופות כאן ואשר עליו הם מערערים על המסורת שלו כדי לקבל צבע לבן לנוצות וכבר עומדים בדור הרביעי וסומכין על אין חוששין לזרע האב שזה לא רק דיעבד ולא מחלוקת בהלכה וזה מעשה ישראל ולא מעשה גוי! והוא ממש נגד פסק החת"ס המובא בפתחי תשובה, אשר כאשר נתערבו זכרים שאין להם מסורת ברוב זכרים כשרים והאפרוחים שנולדו מעורבים והכשיר החת"ס בתנאי שלא ניכר שום שינוי באפרוחים מצד זרע האב דכיון שהאב לא השפיע כלל אין חוששין לזרע האב, אילו בדין צבע הנוצות נשתנו מצד זרע האב ובכל זאת רוצים לסמוך שאין חוששין לזרע האב, עכ"ל, ונדבר קודם מבחינת ההלכה איך שהבין כבודו דברי החת"ס, ואח"כ נדבר מהמציאות שאינו כמו שחושב כבודו.

הנה טעה בהבנת דברי החת"ס טעות גמורה, שאדברא מבואר מדברי החת"ס שאין שום נפקא מינה אי הזכר השפיע על צורת הולד או לא והעיקר דלפי מאן דס"ל שחוששין לזרע האב הוא גם באינו ניכר כלל על הולד שאביו טמא רק החת"ס כתב שאם לא רואים בולד שום שינוי לא מסתברא שהוא צאצא של האב הטמא ורחוק הדבר שהוא צאצא של הטמא ונתלה אותו שהוא מהרוב שהאבות הטהורים עי"ש מפורש בדבריו הקדושים, [וכבר כתב מרן שבט הלוי שהיתר זה לא שייך בהעופות מבתי החרושת ונתבאר היטב בקונטרס מסורת טהרת עופות אבל סברתו שחשב שכשאין האב ניכר בולד אינו אוסר בזה אדרבא דעת החת"ס איפכא וכמוש"כ..].

ובענין מה שכתב המציאות מה שעשו "אלו שהביאו את העוף החדש" כל מה שכתב פשוט לא נכון במציאות ואם ירצה להתעניין באמת ובתמים יוכל לדעת הכל כי אין שום סודות רק כבר כתבתי שלא רצה כבודו לדעת ולשמוע. ועכ"פ מדובר בתרנגול מאזור ברקל נקי גם מצד האב וגם מצד האם.

י"ד) עוד כתב: "גם ידוע הנאמר בגמרא נאמן הצייד לומר עוף זה התיר לי רבי הצייד, וכתב הש"ך, אבל אינו נאמן לומר עוף זה התיר לי רבי החכם, עכ"ל, ונתכוון כבודו להביא שאין נאמנות לאלו שמעידים מפי גדולי הדור על כשרות התרנגול הרגיל בכל תפוצות ישראל מפני שמעידים מפי חכם ולא מפי צייד, אבל הוא טעות חמורה וראה רק תחילת דברי הש"ך ובש"ך כתוב ההיפך הגמור ממה שחשב שבהמשך כתב ומ"מ אם ת"ח מעיד על עוף שמקובל הוא שטהור ובפרט האידנא שאין לנו צייד אלא מסורת, הרי להדיא שהת"ח מעיד על המסורת, ועי"ש בפרמ"ג שכתב שכשמעיד מפי חכם אפשר שהחכם סומך על סימנים בלבד אבל כשחכם מעיד על מסורת פשיטא שנאמן.

ט"ו) עוד כתב והנה גברא המבקש עילום שמו הנה כבר נתפרסם שמו ומדבר דברי הבלים הרבה ותמוה היכן הגברא רבא דידי'.

ט"ז) עוד כתב: "לפני מאה ושלושים וחמש שנים פרסמו כי ההעדפה בעוף ברקל הוא בגלל הביצים העגולות שהוא מטיל", הנה הגברא רבא לא יודע להבין דברים פשוטים שכתוב בספריהם כי יש, בין הביצים שהם כד חד ב' סוגים אחד שמתחיל להשתפע ממש מלמטה והוא בשפוע עד למעלה והב' שלמטה הם כעגול ואח"כ לאחר כשליש ביצה לערך מתחיל השיפוע ונעשה חד, והרבה פעמים הביצה שמתחלת להתשפע בכשליש הביצה היא יותר חדה בסוף מאשר

הביצים שמשופעים מלמטה וכך הוא הברקל שיש לו יותר חלבון כי השפוע אינו מתיל מלמטה ממש אבל הוא בצורת כד חד הטוב ביותר וכבר בדקנו עשרות אלפי ביצים של ברקל טהור והוא כד חד הטוב ביותר.

י"ז) כתב עוד בשם הגברא רבא בשם כתבי הגויים שיש ברקל חדש מלפני יותר ממאה שנה שהרכיבו אותו, ולא ברור כלל למה הביאו כאן שאין אנו מתעסקים בעוף מורכב שניכר לעין כל אלא בברקל שהי' מצוי בכל האזור והוא הברקל הטהור בצורת העופות שאכלום כל ישראל במושבותם כמוש"נ.

י"ח) עוד כתב: "בנוסף יש ספרות על כמה הכלאות שהברקלס" עבר, כבר נתבאר היטיב בקונטרס מסורת טהרת עופות שכל כתבי עכו"מ היו ידועים לעסקנים ולרבנים ודקדקו להביא ברקל בלא ערבוב ועי' בארוכה בקונטרס מסורת טהרת עופות.

י"ט) עוד כתב: "מבואר בפרי מגדים שפ"ד סק"ב שבמקום שיש מסורת לאיסור לא תועיל שום מסורת להיתר ואפילו מאה עדים והנה העיד השו"ב ברקוביץ כי לפני כ' 20 שנה אמר לו חבירו שוחט מבוגר שהברקל מקובל העוף טמא וכן שמעתי מכ"ק בשם שני שוחטים ותיקים שהעוף הזה מקובל כעוף טמא" הנה כל דבריו כאן איני מתחיל להבין שהמדובר בפרמ"ג הוא שיש מקום ששם מקובל ששם יש מסורת על עוף שהוא אסור אבל לא על שוחטים שאומרים ששמעו שזה עוף טמא ויש עשרות שוחטים שמעידים שכאן יש על זה מסורת ופליאה על כבודו איך הבין דברי הפרמ"ג, ובפרט שכבר נתפרסם שהשוחט ברקוביץ כתב פעם כך ופעם כך וכל עצם הדבר שיש מסורת של טמא על ברקל הרי נראה לכל שהוא שקר כי מי מהשוחטים ידע מהשם ברקל שהרי אינו אלא התרנגול הרגיל אצל כל ישראל במושבותם וא"כ הם מעידים שכל ישראל לדורותם אכלו עופות טמאים וניכר שהכל שקר.

כ) עוד כתב: "גם ידוע אשר גדולי עולם חששו מצבע כעין שחרות במקור ושינוי בצבע הרגלים, ענין זה של שחרות ברגלים אינו נכון הם אינם שחורים הם כהים בכל העופות בפולין בליטא בהונגרי' ובכל המקומות שכל העופות הצבועניים רגליהם ג"כ כהים וזה מפורסם מאד ובכל ספרי העופות כתוב כן. והרגלים הבהירות כולל הצהובות הם מהעופות מהמזרח הרחוק שאינם במסורת או מהלגהורן שהוא מאירופא ויש לו רגליים בהירות וכ"ז דברים מפורסמים שהכהות ברגלים הוא מחמת כהות העוף שהרגלים תלויים בעוף כהה או עוף בהיר.

ומה שכתב שחששו מצבע רגליים או מקור כעין שחור יש ב' טעויות הא' שמדובר בשחור ממש וגם שהמדובר באווזות ולא דיברו בתרנגולים ולמעשה כאן אין לא מקור שחור ולא רגליים שחורות.

כ"א) בענין חולק את רגליו כבר נתפרסם מהגרש"י הירש והגר"א ברנסדורפר שהעופות בבית המטבחיים עומדין בדיוק כמו הברקיל ואינו נקרא חולק את רגליו כמו שמצורף כאן המכתב שכתבנו כבר.

וכל בר דעת מבין שא"א לאכול מפאבריק שמייצר עופות ככל העולה על רוחו ומה מעלה כבודו על הדעת שהגויים למדו סי' פ"ב בשו"ע יור"ד ונוהגין ע"פ זה וכידוע שיש גם אנשים שמכחישים שהי' שואה כן הדבר הברור הזה שיש פאבריק שעושה ככל העולה על רוחו ויבוא מאן דהוא להכחיש ולומר שהם משתמשין רק בעופות שבמסורת וכבר נתבאר בארוכה אמיתת הדברים בקונטרס מסורת טהרת עופות, ואדרבא אם יש לכבודו דברים להבינו אשמח לשמוע.

סוף דבר אינני מבין דבריו כלל, ואולי יאות להבינני ואפשר ששמע שהטעו את כבודו בידע הדברים לאשורם

כ"ז כתבתי בחפזי

ועוד חזון למועד

יחזקאל הכהן קפלן

יחזקאל הכהן קפלן

אלא מה שעומד בעיקר כעת לנגדינו הוא על מה שיצא
 הערעור שהוא חולק את רגליו שהוא מורה על סימני
 דריסה אשר לכאורה ריעותא גדולה היא, אמנם האמת יורה
 דרכו כי כבר לפני כמה שנים שבאו גם אללינו הצי"צ
 דפה עיה"ק ירושת"ו לערער על זה כי העופות המטילות
 ביצים הם חולקים את רגליהם, ונכון הדבר כי בהסקפה
 הראשונה שמענו מזה חששנו מאד, וזכרנו כי הגאון הגדול
 הראצ"ד מהרי"י פישר זללה"ה חרד על זה כי שאלה נוראה
 היא, אמנם למעשה יצאנו אז בכמה וכמה מקומות לזרר
 נידון זה ועשינו כמה וכמה מבצנים בזה והעמדנו אותם
 על חוט מתוח או חוט ברזל מעבה ונתזרר לנו אם כי
 נכון הדבר שבייני ביני עד שמתיישבים שפיר על החוט ישנם
 לפעמים שהם חולקים אלצעותיהם אמנם הדבר נראה וניכר
 שאינם עומדים ומיושבים היטב בצטיחות רק עם כל השלשה
 אלצעותיהם יחד, וזדקנו גם בעופות טמאים וראינו בזה
 הזדל גדול צין חלוקת רגליהם של עופות הטמאים שהם
 מסודרים היטב שנראה וניכר הוא שזהו טבעם אשר נבראו
 בזה, משא"כ צתרנגולים אלו דאפילו כשהם עומדים בחלוקת
 אלצעותיהם על חוט המתוח נראה וניכר בהם שאין עמידתם
 ציציצות ושאין זה עמידתם הטבעית אלא צחקראי בעלמא
 עד שהם מתיישבים שפיר על עמדם כן ראינו בעינינו וכן
 נתזרר לנו לאחר החקירה ודרישה בזה, ועל סמך זה החליטנו
 הצי"צ שאין שום חשש בזה בעזה"ת.

בהיות שיש איזה רב (הידוע ליודעים) הטוען שיש בידו כתב מהקאמפאני'ס (אמנם אינו רוצה להראותו לרבים...) ובו כתוב (בכתב יד קדשם של אלו אשר כל הנגיעות שבעולם שייך בהם...) כי כבר ארבעים שנה אין מערבין שום עוף כלל, ורק קודם ארבעים שנה עירבו עופות טהורים (כגון קורניש ודארקינג ושאר מרעין בישין אשר לשיטתו נאים המה ובעלי מסורת יותר מהבראקע"ל וכו' שמציעים תלמידי הגר"ש וואזנער זצ"ל). ולרבנים אחרים טוען שכלל לא עירבו, וכן הלאה מפריח שמועות לאויר, וכבר ידוע בשער בת רבים נגיעותיו הפרטיים וד"ל.

גם טוען שמקנא הוא לכבוד מרן רבה"ק מסאטמאר זיע"א שאומרים שאכל עופות המעובדים אשר דבר זה אינו נכון כלל כמבואר בקונטרס זבחי צדק ונתברר ע"י עדים נאמנים רבים. גם כלל ישראל כולו אשר אכל העוף עד היום הזה לא אכל דברים אסורים כי הרי רק לאחרונה נשמע שהחליפו אם העוף (אשר עד עתה היתה חזקה שהיא עוף הבארע"ד רא"ק בעוף אחר).

ועיקר הכל שרוצה שישאר סדר גידול העופות על מתכונתו כעת, וכל זה היפך כל פוסקי וגדולי הדור בשלושים שנה האחרונים (המנחת יצחק הגר"ש וואזנער הקנה בושה ורי"י פישער זצ"ל וכן שאר פוסקים חשובים החיים עמנו לאורך ימים ושנים טובות) אשר כולם ללא יוצא מן הכלל כתבו שצריך השגחה על גידול התרנגולים ולכה"פ שיהיה ברור כשמש שאם התרנגולים הנאכלים הוא הבארעד ראק, על כן אחרי השתדלות מרובה אצל העסקנים העוסקים בזה בארה"ק השגנו הסכמתם לפרסם איזה מכתבים מגדול הדאקטארים אשר עסק עם הקמאפני'ס הגדולים ויודע כל סודותיהם.

וידענו גם ידענו טענת אלו אשר לא רצו בפרסום מכתב זה מחמת שיגרום בלבול גדול והרבה יראי ה' ימנעו מאכילת התרנגולים, אמנם היות שאותו הרב הידוע הולך בימים האחרונים ומפרסם דברים אשר תמציתם הוא שכל גדולי ישראל בארבעים שנה האחרונים אשר דנו בתרנגולים המעורבים טעו ואין מציאות כזו כלל על כן למען כבוד התורה הוחלט לפרסם מכתבים אלו ונקווה להשי"ת שלא יצא מכשול מתחת ידינו.

Dr Colin Baxter-Jones

Arrandene, Farmington, Cheltenham, GL54 3NQ, United Kingdom

Tel. +44 [redacted] ; Email: [redacted]@aol.com

12th June 2017

Dear Rabbi

I enjoyed our short meeting in London on 18th May and look forward another opportunity of talking with you in the future. Shortly after we met and to help with understanding, I wrote a short history of the development of the commercial broiler chicken (please see Word document attached "The Modern Broiler Industry").

The Arbor Acres White Rock is generally recognized as the founder breed of the modern poultry industry. This is not a breed whose physical components were known but combined several breeds and resulted from progeny testing different crosses to identify those with the most desirable characteristics. In the that years followed, the Arbor Acre 50 Female was developed from the White Rock by incorporating genetic material from additional breeds which means that already at this stage the mother is not actually known, and introducing the dominant white gene from a Leghorn. The Arbor Acres breed dominated the broiler market in the 1960's, 70's and 80's but started to lose market share when competitor breeds with better processing characteristics entered the market.

In the early 1990's customers in the USA began to place more emphasis on broilers with better processing characteristics and higher white meat yield, in particular. The Cobb-Vantress breed, for example, was known to contain genes from the Cornish (Mali) breed. Previously, there had been a lot of swapping of genetic lines amongst breeders but very little attention was paid to whether they may have contained Cornish (Mali) or Faverolles (Dorking) with five toes, or any other breed that you rule out according to rules of Kashruth. For this reason, it is impossible to answer your question of "who is the mother of the mother" in today's commercial breeds.

You also asked whether a new breed could enter the commercial chain. First, we need to consider the possibility that a new breeding company could enter the market. Ross (Aviagen), Cobb-Vantress (Tyson Foods) and Hubbard (Groupe Grimaud) are highly sophisticated companies who employ the very latest genetic tools and technologies to continuously

improve their production lines (each company maintains production lines which are crossed in different combinations to produce the products that they sell). The breeding and production systems employed by the breeders are very expensive to develop and maintain and this provides a significant barrier of entry to new entrants. In my opinion, it is highly unlikely that a new breeding company would be able to gain a foothold in the market.

The next question is whether any of the existing companies will be able to launch a new genetic line into the market. The breeders always try and respond to the needs of their customers and for this reason they maintain research lines with a variety of different characteristics. As is the case with the production lines, the precise genetic background of the research lines is unknown. Many of the research lines have been acquired as industry consolidation has taken place. To be frank, the breeding companies are interested only in the live performance and processing characteristics of their lines and not the phylogenetic origin.

From time to time, the breeders will make changes to their products by changing the mix of production lines or by introducing a research line into the production mix. There is continued push for lines with improved meat yield characteristics in the USA and South America. **This makes it even more difficult to determine whether the maternal lines offered by breeding companies originate from breeds that are permitted by Jewish Law.** Only if the ancestry could be tracked from the original cross would it be possible to verify the Kosher status and the only solution is to cultivate an independent line.

Respectfully yours,

Colin Baxter-Jones

cc. Rabbi and Rabbi

Development of the Modern Broiler Industry

- 1) In 1945, Great Atlantic and Pacific Tea Company (known as A&P) and USDA [United States Department of Agriculture] announced a "Chicken of Tomorrow Competition" to determine the most suitable breeds for poultry meat production. In February of 1948, 40 regional finalists shipped hatching eggs from each flock to Maryland where they were hatched for the competition. Once birds were processed, they were judged both for carcass conformation and live performance using feed consumption to weight gain ratios (FCR), average carcass weights and other factors.
- 2) The final decision was between a flock of Dark Cornish cross bred birds from the Vantress Hatchery and a flock of pure breed White Rocks presented by Arbor Acres. In the end, the Arbor Acres flock was preferred over the Vantress flock despite the latter's higher yields.
- 3) The White Rocks' plumage picked cleaner and easier than the dark-feathered Cornish which it was believed would make for better presentation in the retail market. After winning the 1948 contest and the second Chicken of Tomorrow national contest in 1951, Arbor Acres became the premiere producer of meat-type birds.
- 4) By 1964, Arbor Acres was a full-fledged poultry company and the founding Saglio family sold the company to Nelson A. Rockefeller, who proceeded to distribute the breed around the world.
- 5) It is very difficult to determine which breeds of chicken create a commercial breed. The White Rock developed by Arbor Acres was used to create the AA50 female parent breeder that became the predominant breed in the 70's. The AA50 was a cross between two lines, a Line 44 male and a Line 55 female. The Line 44 consisted of White Rock, Barred Rock; Rhode Island Red and possibly genetic material from the Nicholls breed. The Line 55 contained White Rock together with the dominant white gene from a Leghorn. It is not believed that either of these lines contained Cornish genes.
- 6) Professor Paul Siegel at Virginia Tech has maintained a population of White Rock birds for over 50 years without any form of selection. Working with colleagues at other institutions and using the very latest genetic technology, they are trying to ascertain the true genetic lineage of the White Rock. This is technically difficult, time consuming and expensive research for which it is extremely difficult to secure funding.
- 7) Prior to the "Chicken of Tomorrow Competition" there was upwards of 1000 breeding companies in the USA alone. It was common practice for such companies to swap genetic lines between themselves. As breeding became more sophisticated and competitive differences between breeds more pronounced, the number of breeding companies declined rapidly. In the 1960's, 70's and into the 80's it was fairly common practice for breeding companies to "acquire" or "source" genetic lines from their competitors. This practice has largely stopped and the primary breeders jealously protect their own genetic material together with its derivation.
- 8) During the last 30 years there has been an increasing demand for broilers with higher meat yield. Breeds like Cobb and Ross quite rapidly displaced Arbor Acres, Avian and Peterson from their previously strong positions in the USA. Some of the increased meat yield was obtained by incorporating Cornish lines but it is believed that additional improvements were made by incorporating genetic material from the Pilch and Ledbreest breeds.

- 9) Commercial broilers are typically produced by crossing a Male line with a Female line parent. For genetic security reasons, Male and Female lines are usually hybrids which are represented by the symbols A x B (Male line) and C x D (Female line). Male lines are characteristically selected for growth and conformation but reproductive characteristics continue to be important in Female Lines. Male lines contribute equally as the Female lines because they influence the processing characteristics of the broiler. This was evidenced by the rapid climb in market share of the Ross male in the 80's and 90's. It is quite common in the USA to mate a Male line from one breeder company to the Female line of another.
- 10) Today, just three companies dominate the broiler breeder market. Arbor Acres is now part of Aviagen, owned by the GW Group in Germany. Vantress was incorporated into Cobb-Vantress, which is owned by Tyson Foods in Arkansas, USA. These two companies alone supply well over 90% of the modern broiler breeding stock purchased around the globe. A third company, Hubbard Breeders owned by Groupe Grimaud in France, sells much of the remainder.
- 11) Each primary breeding company maintains both production and research lines as closed populations (pure lines) and employs sophisticated breeding techniques to improve them.
- 12) Over the last 20 years they have also accumulated new genetic material by purchasing less successful breeding companies. In almost all cases, the acquired lines are maintained as research lines until they can be evaluated for health status and commercial viability. Despite years of intense selection, some research lines will never become production lines.
- 13) Every breeding company maintains and reproduces large, pedigreed populations of the production lines that are required to make their commercial products (A, B, C and D). The minimum is four (4) lines but depending upon the product mix this number can be higher.
- 14) The breeding companies operate in most countries around the world and the product requirements vary by country/continent depending upon the stage of market development.
- 15) Developing countries tend to place more emphasis on chick numbers and growth rate but more sophisticated markets e.g. USA, EU and Latin America tend to prioritize on cost of production (which is driven by FCR) and meat yield.
- 16) In recent years, there has been an increased focus on animal welfare, meat quality, antibiotic usage etc. In particular, the EU has led the charge and there has been increased interest in slower growing chicken breeds (40 to 45 grams per day compared to 60 grams per day). By necessity, this has resulted in breeding companies directing more resources towards meeting these needs and identifying lines that could be suitable for this purpose.
- 17) This has and will result in more colored breeds and genetic diversity being introduced into the gene pools of the breeding companies.

Dr. Colin Baxter-Jones, 6th June 2017.

כשרות העופות

7686401@gmail.com

אמתי בן-דוד
בית מדרש בכורי יוסף
הכפרת חילין ובכורות, וחזקת כשרות הבשר
בבית הכנסת שארית יוסף
ע"ש ר' בכור יוסף בן דוד ז"ל
רחוב הרב סורוצקין 24, ירושלים
טל. 053-3180967 Revachim@neto.net.il דוא"ל (כשר)

בסייד, ירושלים עירי"ק ת"י, י"ח באדר ב', יום ב' לסדר יאת אלה מוחם תאכלו תשע"ו

מכתב תמיכה ותחילה

לכבוד מעלת מוזי הרבים, גיבורים לעמוד בפרצות הכשרות על משמר טהרת שולחן ישראל
חברי אגודת מסורת טהרת עופות תכביץ, בני-ברק יע"א

זה קרוב למאתיים שנה מובאים ממרחקים ממזרח וממערב, מיני תרנגולים בעלי שיניים באבריהם ובתוארם, וכבר אז היתה כל הגולה כמדורת אש עת נחלקו בהם גדולי הדור ההוא, האם שייכים למין התרנגול שיש לנו מסורת עליו, או שזקוקים למסורת בפני עצמה כפי שהצריכו חכמינו הפוסקים לכל עוף חדש הבא לפנינו (ראה שו"ע יו"ד סי' פב ודרכי תשובה שם). ובמשך כל השנים הללו, מגדלי העופות וחכמי הטבע המשיכו לערב ולהכליא את מיני התרנגולים הקרובים והרחוקים, עד שכבר בזמנו של הרב ערוה"ש כתב (בהלכות כלאים סי' רצ"ז [ב] סעיף ט, והובא בדרך אמונה הלכות כלאים פ"ט ס"ק לו) שנתערבו בתרנגולות שלנו והרי הן כמין אחד.

ובימינו ממשיכים בהכלאות לשם השבחת הבשר והביצים, ושכללו את השיטות גם באופן מלאכותי שיכול להניב תוצאות אפילו מבעלי חיים אחרים הטמא והטהור יחדיו, ואין אתנו ידע עד מה, ומי ילד לי את אלה, כי עושים במחשך מעשיהם ואין מי שיאמר למשחית הרף.

ותנה קמו ונתעדדו תלמידי חכמים יראי חטא ויצאו לחפש ברחבי תבל אחר עופות שלא עלה עליהם עול ההכלאות, ויגעו ומצאו בארץ צפון בכפרים הנידחים שבמדינת בלגיה, את מין התרנגול היפה הקרוי בראקל, שעד כמה שידעתי אנשי דורנו מגעת, נשמר טוהר מינו על ידי מגדליו בקפדנות ובדקדוק, ומשמרים מין זה כבר למעלה ממאה שנה כדי לחזות ביופיו, ומשגיחים המגדלים ומקפידים זה על זה שלא להכליאו כדי שלא תשנה צורתו, ורגליים לדבר וניכרים דברי אמת שאין אומן מרע אומנותו, ועוף זה לא נתערב עם שונים, ובמשפחתו לא נתערב זר לפחות עד קרוב לזמן שבו החלו להביא העופות השונים ממקומות רחוקים.

והראוני את התרנגולים הללו, מהזן הקרוי סילבר בראקל שנוצות גופו משובצות בפסי שחור ולבן וצוארו כולו לבן, ומהזן הקרוי גולדן בראקל שנוצות גופו משובצות בפסים בצבעי זהב וחום וצוארו כולו זהוב, וראיתי שיש בהם סימני התרנגול שמנו חז"ל והפוסקים. בפרט מה שאמרו על קול הזכר (ברכות סי' ע"ב ועירובין ע' ע"ב ויומא כא ע"א), וקול הנקבה (שמי"ר טו, תדבי"א פ"ל), ועל שלשת הצבעים המצויים בנצותיו (ע"ז יד ע"ב), ועל התנחנותו (ביצה כח ע"ב ושבת עז ע"ב ושמי"ר מב ט ושחש"ר ד יח), ועל נוקיו (בי"ק יז ע"ב ופיהמ"ש להרמב"ם פ"ב מ"א), ועל ביציו (שבת ל ע"ב ודף פט ע"ב ובכורות ח ע"א), ועל כרובותו (שבת קי ע"ב), ועל אכילתו (יומא עה ע"ב), ועל מזונו (בי"ק פב ע"ב), ועל צואתו (שבת קכא ע"ב), ועל כנפיו (בי"ב צט ע"א ורשב"ם ורמ"ה, תנחומא תוריע ח), ועל רגליו (במד"ר יט ג), ועל אצבעותיו (רמב"ן חולין סב ע"ב), ועל דירתו (בי"ב יא ע"ב, שבת קמו ע"א ופי' חר"ח), ועל מקום לינתו (שבת לח ע"ב ורש"י ודף עז ע"ב), ועל שכיחות גידולו בבית האדם (רא"ש יומא פ"ח כג). ומה שערערו קצת מהלומדים על צבע הרגליים, נראה שאין בזה שום ריעותא, שלא מצאנו דיון בצבע הרגליים אלא רק באווזות ושוי"ת האלף לך שלמה יו"ד סי' קלו) וביוני בר (שוי"ת אבני צדק מסינעט יו"ד סי' כט).

וכן ניתחתי את גופו ובחנתי את איבריו, וראיתי שהם ממש כתואר איברי התרנגול שתיארו חז"ל, וכתואר איברי העוף המוכרים לנו. ולא מצאתי בהם מהטרופות המצויות בעופות שלנו (ריאותיו נראו בריאות מאד, וצומת הגידים שלו חיה חזק ביותר, וגבעול הטבור במעיו חיה סגור היטב).

ולפיכך ראוי והגון ליראי השם להתחיל לגדל מין זה גם בשאר ארצות לצורך אכילת בשר ולהטלת ביצים. וכמובן צריך להמשיך לשמור ולהשגיח היטב שלא יערבו בו מעתה מינים וחומרים אחרים, וכן לשים לב לשינויים העלולים לחול בו לאחר שיתרגל לתנאי הגידול בארצות אלו ויתחיל גידולו להיות תעשייתי והמוני (שהרי המגדלים המסחריים ירצו לפטמו במהירות ולזרו הטלת ביציו).

החותם בתפילה ובצפייה לעתיד

כשרות העופות

7686401@gmail.com

אמתי בן-דוד

מכתבי מרדכי ורבנו של"ט"א

BETH DIN TZEDEK
OF THE ORTHODOX
JEWISH COMMUNITY
251A STRAUSS ST.
JERUSALEM

FAX 02-6231317 DPN
TEL 02-6136450 טל

רח' שטראוס 251 א'
יפו 5006 פ.ד.ב. P.O.B

פיה"ק ירושלם תשכ"א
שנ"י "העדה החרדית"
לכל מקהלות האשכנזי

בית דין צדק

לכבוד ועד השחיטה המהדרת דעותנו הע"י
ולחברת "מסורת מדרת העופות" העוסקים ביצור העיפות עם מסורת
תחת השגחת חברי"ץ
אנו עומדים במ"ד לסדר שחיטה עם עופות בהשגחה על מסורת
המקובלת שכשרת למהדרין מן המהדרין שאין עוד חכשך הנגמנו
וצריך לה עבודה ושרת רבת, ועל כן הנקמה הכרת הנ"ל לייצר עופות
שיש להם מסורת מדרת בהשגחה מתחילת היצור.
וכן מוטל על ועד השחיטה לעשות ככל האפשר שהחוקין יצא לפועל
במדרת שותחילו תיכף ומיד בייצור העופות בהשגחה, ואנו מתחייבים
להחברה הנ"ל שלאחר שייצרו עכורנו העופות האלו עם המסורת יחייבו
את בעלי המשחמות שותחת השגחתנו לקנות אך ורק מעופות אלו אף
שיחיו יקרים קצת לפי הצורך, וכמוכן שער שהמחיר יגיע למחיר השוק
המחיר תהי' בפיסוק 1/3 פ"ק' א"מ. ע. 137 א"מ א"מ א"מ א"מ
ומן השמים ישלחו ברכה וחגלה לכל העוסקים בדבר מצות גדולה זו
ובוכות החיות במאכלות יתברכו בכל מילי דמיטב

ובענין

 Dr. S. S. Srinivasan
 21/6/63

BETH DIN TZEDEK
OF THE ORTHODOX
JEWISH COMMUNITY
281A STRAUSS ST.
JERUSALEM
TEL 02-6231317 DPNS
FAX 02-6231317

וזכויות תזונה ותזונות במאכלות ויחברנו בכל מיני דמיטוב
 וזמן השמים ישלחו ברכת והצלחה לכל העומקים הדבר מצות גדולה זו
 יולא למייע בכל דרך שהוא וכן לא לקנות בהם עד תאריך הדין
 וכן משקיעים מאמצים גדולים ודציאות גדולות מאד להצלחת העניין
 דיוות והמשימות העומדת לפני ההכרח הנ"ל מעון בקשיים גדולים עד מאד
 כאכלת עופות טהורים ללא שום חשש
 שיש להם מסורת טהרה בהשגחתנו מתחילת חייצור. לזכות לכל ישראל
 מאחר שנתברר לנו שעניין גידול מקור העופות נעשה במפעלים בחו"ל
 בחשש העירובות עופות בלא מסורת, ויעל כן הוקמה חברה הנ"ל ליצור עופות
 תחת השגחת הדב"ץ

זכעה"ח

[Handwritten signature]

ב"ה, יום מנחם אב תשע"ז לפ"ק

דעת מרן בעל "שבט הלוי" זצ"ל בענין מסורת התרנגולים הנקראים "בראקל",

כדי להביא את דעת מו"ר פוסק הדור זצ"ל הריני להביא את העובדות דלקמן,

א. רבינו זצ"ל נתעורר לפני כעשרים שנה על נושא כשרות מסורת התרנגולים בזמנינו הנקראים עוף פטם אשר יש כמה מפעלים של גויים שהם המתעסקים בזה, וכדי להשביח מקחם מערבים מינים שונים בעופות אלו, וכפי הידיעה אז היה רק חשש שעירבו את זרע הזכרים של מינים אחרים בנקבות כשרים, וכינס כמה רבנים גדולים וביניהם הגר"נ קרליץ שליט"א לדון בשאלה זו כדרכו לעשות כן בכל שאלה הנוגע לכלל ישראל, ונמנו וגמרו שיש בזה שאלה חמורה וצריך לעשות פעולות כדי לשנות פני הדברים שיוכלו כלל ישראל לאכול עופות הכשרים שיש להם מסורת, וכתב תשובה שנדפסה בחלק עשירי (סי' קי"ג) וכתב שם כמה צדדים להתיר בדיעבד, אבל לא נחה דעתו שיהיה דבר שיש שאלות חמורות עולות על שולחן בני ישראל הכשרים.

ב. ושוב כינס רבינו כמה ת"ח אנשי אמת ומביני מדע וגם ביכלתם להוציא הוצאות ע"ז, ושלחם לילך למקומות בחו"ל אשר גדלים התרנגולים באופן טבעי ללא הכלאות, והלכו בשליחות רבינו זצ"ל ובברכתו ממקום למקום וביררו בירור אחר בירור עד שהגיעו לתרנגולים הנקראים "בראקל" שגדלו באופן טבעי ללא כל תערובת מינים אחרים, ובאו לרבינו זצ"ל וסיפרו את כל הבירורים שעשו, וסמך ידו עליהם וביקשם להביא את העופות הנ"ל לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם, והצליחו להביא כמה עופות כדי שרבינו זצ"ל יראה בעיניו את העופות, ואמר בשמחה שזה תואר העופות שהיו קודם המלחמה שגדלו החצירות, [ונידוע דלרבינו זצ"ל היה טביעת עין חדה כשראה אדם לפני ששים שנה זכר תוארו בדיוק והכירו כשראהו שנית].

ג. אחר שזכו לברר את מסורת התרנגולים הנקראים "בראקל" שהם אלו שאכלו אבות אבותינו מדורות עולם כפי שהעיד רבינו זצ"ל ניסו העוסקים בדבר להביא לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם ונתקלו בקשיים רבים מצד השלטונות, ולא עלה בידם עד הנה, אמנם לאחרונה נתגברו ע"ז והתחילו לגדל בארץ ישראל מעופות אלו, וכמובן שעופות אלו יקרים מאד כי צריך להשקיע בגידולם וגם גדלים באופן טבעי כמה חדשים ולא כהעופות הרגילים שמגדלים אותם רק כחמישה שבועות.

ד. והנה העופות שרגילים היום הנקראים עוף פטם שונים קצת בצורתם מצורת התרנגולים שהיו רגילים בהם לפני כשמונים שנה, וזה בא ע"י ההכלאות השונים שנעשו בזה, עד שחושבים על העופות שיש בהם מסורת כעופות משונים מהעופות הרגילים, והאמת שהעופות הנקראים "בראקל" הם העופות שהיו רגילים בהם מדורות עולם.

ה. כמו כן פשיטא לרבינו זצ"ל דמה שאכלו בשנים האחרונות ללא שום ידיעה על מקור העופות לא הוי בגדר מסורת, רק מה שרואים שגדלים באופן טבעי כמקדמת דנא, ולא מה שמגדלים באופן מלאכותי, ללא שום ידיעה על מקור העופות.

ו. ולאחרונה נתברר שיש חששות על תערובות של נקיבות ממינים אחרים בעוף פטם, ונמצא שחלק מהלימוד זכות שמבואר בתשובה שכתב רבינו זצ"ל אינו קיים.

ויה"ר שנזכה להחזיר עטרה ליושנה שיוכלו כל בית ישראל לאכול רק מבשר שאין בהן חששות כלל ונזכה להגאל בגאולת עולם בב"א.

וע"ז באתי עה"ח

משה שנייד קלן

משה מרדכי קארפ

קרית ספר

בס"ד ר"ח אלול תשע"ז

כאשר ראיתי היום מודעה בשם גדולי פוסקי דורינו ובראשם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל אשר היתר העופות הוא בדיעבד. ולכתחילה יש לאכול תרנגולי הודו ושצריכים לחפש אחר זן טהור בעוף.

הנני להודיע שהם דברי שקר, באשר שמענו ממרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שאין חשש בעופות שלנו ומותר לכתחילה לאוכלם, ורבינו זצ"ל היה אוכלם עד סוף ימיו. וכן שאר הגדולים שהוזכרו שם היו אוכלים העופות עד סוף ימיהם ולא הידרו אחר תרנגול הודו. ומרן קה"ק הקהלות יעקב זצ"ל היה אוכלם, ולהבחל"ח בנו שר התורה רבינו הגר"ח ק שליט"א אוכלם עד כהיום הזה.

וכהיום נדפס בספר "הליכות האיש" לנינו הרה"ג ר' משה ישראלזון שליט"א וז"ל (בעמ' רע"ה) כששמעתי שנודע לרבינו שיהיה במוצ"ש אסיפה בנוגע לכשרות העופות שאלתי: האם הוא יאכל עוף בשב"ק. והשיב: למה לא. ושאלתי: האם אין שום בעיה לאכול העופות. והשיב: לי לא ידוע ואין צריך לחשוש עד שיתברר. (ערש"ק ויק"פ תשס"ד). אחר כמה ימים אמר רבינו: להנתברר כעת בעיית העופות הוא "עורבא פרח". עוד אמר רבינו אי אפשר להוציא לעז על מה שגדולי ישראל אכלו במאה שנים האחרונות. עכ"ל.

ומה שציין שם לחוברת "מן השורש" שנת תשס"ו, הוא גם שקר. כי שם במאמרו של הגאון ר' אריאל בוקוולד שליט"א מבואר שבתרנגולי הודו השאלה יותר גדולה מחמת השינויים בהם, והסומך על ההיתרים שבתרנגולי הודו בודאי יוכל לסמוך גם לגבי התרנגולים הרגילים. ובשנת תשס"ה שם פורסם שאין בתרנגולים חשש וכשרים לכתחילה.

בנוגע לעוף "הבארקאל" איני יודע ואיני נכנס לזה כלל, ואין דברינו אלא לגבי העופות הנהוגים בישראל.

וכאן המקום להתריע, אחר אשר אנו דור יתום, וכל גדולי פוסקי דורינו זצוק"ל עזבו אותנו לאנחות, ואיש הישר בעיניו יעשה, וחדשים לבקרים צצים פסקים חדשים אשר לא ראינו אצל גדולי רבותינו, ובודאי לא בתור הוראה לרבים, גם מי שהחמיר לעצמו בצנעה לא הורה כן בשום אופן לשואלים. ותחילה אסרו הדגים עם הכשר שאין בהם חשש כלל, ומפורש בפוסקים להיתר [ולאחר שהעירו להם על כך פרסמו שרבינו הגר"ק שליט"א לא הוה קים ליה הכי, ופשוט דמשום כן אי אפשר לפרסם מודעות ואזהרות לציבור הנוהג היתר פשוט ע"פ הפוסקים המקובלים בשעה שאין א' שחולק עליהם והכת"ס כ' שהוא בדוק ומנוסה] ומי שרוצה לנהוג חומרא לעצמו בדבר תע"ב אך לא יפרסם אזהרות ואיסורים לאחרים, וכעת אוסרים את בשר העופות הנהוג היתר אצל כל גדולי ישראל עד היום הזה [גם אחר שידעו מהבעיה יותר מעשר שנים] ומחר יאסרו את הביצים הנהוגים בכלל ישראל, וכאילו בטלה תורה ומסורה מישראל, ואין מי שימחה ואנו דור יתום. ולפלא הוא שהרי עדיין יש אתנו כמה זקנים משייכנה"ג שיבדלחט"א ומורים הלכה בפניהם לרבים [והם ממשיכים לאכול מהעופות הללו] ולכלל הציבור, ונתקיים בנו בעו"ה והאמת נעדרת. הש"ת ירחם על שארית עמו ישראל וישלח לנו משיחו במהרה ומלאה הארץ דעה את ד' ויה"ר שיזכו כולם לכוח"ט בסשצ"ג.

וע"ז באעה"ח

משה מרדכי קארפ

Yechezkel Kaplan
Rav HaShchita
ChazonIsh Kollel Avreichem
Bnei Brak
Fax: 03-5109-870

יחזקאל הכהן קפלן
רב השחיטה
אברכים "כולל חזו"א"
רח' רמח"ל 4
בני ברק
בס"ד

לכבוד הגאון ר' משה מרדכי קארפ שליט"א
שלום וכטו"ס - ראיתי מה שכתב בענין העופות של בתי החרושת ולפום ריהטא יש בדבריו כמה תמיהות והנני להעלות הדברים.

בתחילת דבריו יש טענות על מה שכתבו בשם מרן הגרי"ש אלישיב שהיתר העופות הוא בדיעבד, ומביא מה שאמר שהתברר שבטעית העופות הוא עורבא פרח.

הנה כפה"נ עירוב דברים יש כאן שהיו כמה נידונים, ואף שיש משמא דמרן הגרי"ש אלישיב כמה וכמה נוסחאות, זה אומר שכך אמר וזה אומר שכך אמר, אבל כפי שעולה מתוך מה שאומרים אלו שנתעסקו ודיברו אתו אז הוא כדלהלן. - היו ג' נידונים אז בפניו ז"ל -

א' שבאו לטעון בפניו שהעופות שאנו אוכלים ביציהם עומד בחלוקת רגליהם ב' לכאן וב' לכאן ועל זה אמר שאם יודעים שזה דבר חדש ופעם לא היה כך ורק עכשיו נתחדש ענין זה א"כ צריך ברור אבל כאן שאין אומרים כן לכן אדרבא כיוון שהתרנגולים עומדים כך סימן שאין זה נקרא חולק את רגליו.

והב' שהיה נידון שטענו שיש השתלת גנים של עכברים וכיו"ב לעופות שאנו אוכלים, ובזה לא קבל הטענה כלל. והג' שיש חשש תערובות של זכר שבלא מסורת לתוך העופות שאוכלים וע"ז אמר שאין לאסור דיעבד, ויש לסמוך בספיקות על שיטת רמב"י שסגי בג' סימנים בגופן, ונמצא שאין כלל פלוגתא בין מרן הגרי"ש ומרן שבט הלוי שגם מרן שבט הלוי לא אסר את העופות ואדרבא אמר אז שלא לאסור העופות, וכבר נתפרסם שכעת השאלה חמורה יותר.

עוד כתב שהסומך על ההיתרים שבתרנגולי הודו בודאי יוכל לסמוך גם לגבי התרנגולים הרגילים, מה שכותב הוא מחמת שהבין שמה שאוכלים תרנגולי הודו הוא מחמת שהשינויים בין התרנגול הודו לתרנגולים הרגילים אינם גדולים כל כך ומהני המסורת של אכילת התרנגולים הרגילים גם לאכול את תרנגולי ההודו, ודברים אלו הם טעות גמור שבודאי התרנגול הודו עם התרנגולים הרגילים הם ב' מינים והם כלאיים זה בזה, ולא פקפק אדם בזה מעולם, וטעם ההיתר של תרנגולי הודו הוא מחמת שבשעה שהתחילו לאכול סמכו שיש עלי בעצמו מסורת ולא מחמת שהוא דומה לתרנגול הרגיל, ואחרי שנים רבות מאד נתעורר פקפוק בעדות על המסורת, ואז נקטו שאפשר להמשיך לאכול כי מה שגידלוהו מאות בשנים בחצרות של ישראל וביניהם גדולי הת"ח וראו שאינו דורס זה עצמו דומה למסורת ומותר אף לשיטת רש"י דחיישין תמיד בכל עוף שמא הוא דורס, מ"מ בכהי"ג לא חיישין [עי' דר"כ יו"ד פ"ב ס"ק כ"ו] שכל זה אינו שייך בעופות של בתי החרושת כמובן.

עוד יש תמיהה גדולה במה שתמה האיך באים לדון על עופות שמרן קה"ק הקהילות יעקב אכלם, הרי מפורסם שמרן שבט הלוי לא רצה בשו"א שיאמרו שהעופות אסורים בשעתו אלא שעכשיו שנתברר שהשאלה גם על הנקבה הדבר חמור יותר, ועד שאתה אומר לנו טול קיסם מבין שיניך יאמר לעצמו טול קורה מבין עיניך שכבודו היה מהצווחים ככרוכיא על הדגים שרבינו הקהילות יעקב זצ"ל אכלם כל יום, ואלא מאי שסובר שאם יש איזה דבר שנעלם מעיני הקהל צריך לתרץ שהקב"ה שמר את הצדיקים אבל חלילה שעי"ז יהיה איזה שהוא רפיון מלתקן הענין. ודרך אגב באורחות רבינו ח"א עמ' רל"ט כתוב שאכן הקב"ה שמר על רבינו הסטייפלר זצוקלה"ה ובשלושים שנה האחרונים לחייו לא אכל עופות.

מה שסיים שתהא האמת נעדרת, אכן כך נראה מדבריו כמא' חז"ל שהאמת נעשית עדרים עדרים והולכת שמתוך שכל אחד צריך להצדיק את העדר והמפלגה שהוא שייך אליו מתיר את המפוקפק שהם העופות של בתי החרושת שכל אחד מבין שאם מפעל של שוקולד צריך הכשר, ק"ו מפעל של עירוב עופות, ולהטיל פקפוק על העופות שתמיד אכלו בכל תפוצות ישראל, ואם מחמת שרוצה בעדרו להצדיק את הגאון המפורסם מהר"מ שטרנבוך שליט"א בכל דבריו היה צריך לכתוב זאת שסומך עליו יותר מהכל.

יזכה להכתב ולהחתם בסיש"צ ומן השמים ירחמו
יחזקאל הכהן קפלן

יחזקאל הכהן קפלן

מתוך מכתבי רבותינו מרנן ורבנן שרי התורה והיראה

על השערוריה הנוראה של אכילת העוף הפטם ששוחטים היום בכל המשחטות המעורב בכל מיני עופות טמאים והחובה לתקן לחזור לאכול דוקא עופות שבמסורת

פסקו הברורה של מרן רשכבה"ג פוסק הדור הגר"ש ואזנר צוק"ל

חז"ל מתוך התשובה: על כן עלינו להתעורר לשחיתות עופות רק ממקור שהוא בזק מחשש תשיבות מינים ושהאפוחים גלים רק ממין שהמסורה ברורה בלי פקפוק בין מצד הזכר ובין מצד הנקבה...

...ההתנגולים בומיניו הנקראים עוף פטם אשר יש כמה מפעלים של גויים שהם המתעסקים בהם, ומי להשיבם מקחם מעבים מינים שונים בעופות אלו, וכפי הדיעה אז היה רק חשש שעירבו את זרע הזכרים של מינים אחרים בקבות כשרים, וכיום [הגר"ש ואזנר] כמה רבנים גדולים ובניהם הגר"י קרליץ שליט"א לדון בשאלה זו כדרכו לעשות כן בכל שאלה הנוגע לכלל ישראל, וגמרו וגמרו שיש בה שאלה חמורה וצריך לעשות פעולות כדי לשנות פני הזכרים שיוכלו כלל ישראל לאכול עופות הכשרים שיש להם מסורת, וכרב תשובה שנדפסה בחלק עשירי (סי' קי"ז) וכתב שם כמה צדדים להחיר בדיעבד, אבל לא נזהר דעתו שיהיה דבר שיש שאלות חמורות עולות על שולחן בני ישראל הכשרים... ולאחרונה נחבר שיש חששות על תערוכות של נקיות ממינים אחרים בעוף פטם, ונמצא שחלק מהלמוד זכות שבבואר בתשובה שכתב רבינו זצ"ל אינו קיים...

ושבו כינו רבינו כמה ת"ח אנשי אמת ומניין מדע וגם כילתם להוציא הוצאות ע"ז, ושלחם ליל למקומות בחו"ל אשר גלים ההתנגולים באופן טבעי ללא הכלאות, והלכו בשליחות רבנו זצ"ל ובברכתו ממקום למקום ויבירו בירור אחר בירור עד שהגיעו להתנגולים הנקראים "בראקל" שגדלו באופן טבעי ללא כל תערובת מינים אחרים ובאו לרבינו זצ"ל וסיפרו את כל הברירות שעשו, ובסך ידו עליהם וביקשם להביא את העופות הנ"ל לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם, והעליחו להביא כמה עופות כדי שרבינו זצ"ל יראה בעיניו את העופות, ואמו בשמירתו שהיו תואר העופות שהיו קודם המלחמה שגדלו החצירות, [הידוע דלרבינו זצ"ל היה טבעית עין חדה כשראה אדם לפני ששים שנה זכר תוארו בדיוק והכירו כשראהו שנית]...

משה שאול קליין

...ועלה בידם הבירור שהעוף הנקרא "בראקל" שמקורו במדינת בלגיה ואשכנז הם מהעופות שהם במסורת בלי שום פקפוק... משה שאול קליין

מרן הגאב"ד

יום א' לסדר והיה עקב תשמעון תשע"ג לפ"ק לכבוד חברת "מסורת טהרת העופות"... מאחר שנובדו לנו ענייני גדול מקור התקפות נענו במפעלים בח"ל בחשש תערובת עופות בלא מסורת, ועל כן הוקמה חברה הנ"ל לייצר עופות שיש להם מסורת טהרה בהשגחתנו מתחילת הייצור. לנובת לכל ה"ל ישראל באכילת עופות טהורים ללא שום חשש...והע"כ אנו מהדירים לכל ידון מאן דרואא להשיג גבול למשך חמש עשרה שנה ולא לסייע ככל דרך שהוא וכן לא לקנות מהם עד תאריך הנ"ל,

יצחק טובי' וויס

משה שטרנבוך

פסק הביד"צ

לכבוד ועד השחיטה המהודרת דעתנו הע"י ולחברת מסורת טהרת העופות...אנו עומדים בס"ד לסדר שחיטה עם עופות בהשגחה על מסורת המקובלת שכשרה למחדיר מן המחדיר שאין עוד הכשר בהגמרו וצריך לזה עבודה וטרח רבה, ועל כן הוקמה חברה הנ"ל לייצר עופות שיש להם מסורת טהרה בהשגחה מתחילה היצור... ולכן מוטל על כל השחיטה לעשות ככל האפשר שהתיקון יצא לטובעל במהרה שיתחילו ותיק ומיד בייצור העופות בהשגחה, ואנו מתחייבים לחברה הנ"ל שלאחר שייצרו עבדו העופות האלו עם המסורת יחייבו את בעלי המשחטות שחתת השגחתו לקנות אך ורק מעופות אלו אף שיהיו יקרים קצת לפי הצורך

יצחק טובי' וויס

משה שטרנבוך

נפתלי ה. פונקל

הגר"נ קרליץ שליט"א פסקו של מרן

...והנה עתה קמו אנשים יראים בשם חברת "מסורת טהרת העופות" ומגדלים זו מקורי טהור בפיקוח הדוק ע"י השגחה כדת וכדן ע"כ בודאי יש להשתמש בעופות אלו דוקא ולהחזיר כשרות מסורת העופות למקומה

מנחם מנדל לובין

כ"ט תמוז תש"ז

תרגעל זה הנקרא "בראקל" גדל במקומם כלל ההתנגולים המצויים ואין נראה בו שניים אלא שצבע העוצות הנוצות בגוונים שונים כפי שהיה בעבר ואנשי" כן להסיר צל של ספק הובא לפני מו"ח קרליץ שליט"א לפני י' שנים בערך ואכלו בחזקת תרגעל מוחזק

מנחם מנדל לובין

זעקת אש קודש מגאון ישראל ותפארתה הגה"צ ר' ישראל יצחק קאלמאנווץ שליט"א

...ומי ידע הבה מהבלבול והיפסון בעקרי האמונה והדעות כדת תורה לא נגמם ע"י אכילת עופות בלי מסורה רח"ל

וככל דברי שבקדושה בומינים אלו יש מיימינים ומשמאילים בכל מיני טענות סרק להחליש ולכסל את הענין הנחוץ הזה ע"י הדבר הצריך חיזוק

כל זה כתבתי ער"ח מנ"א תשע"ז

ישראל יצחק קאלמאנווץ

עדותו ופסקו הברורה של הגאון האדיר הגרמ"ז זורגר שליט"א מזקני גדולי ופוסקי הדור

ואלו נאמנים בגדלם להעיד מה שראו בקטנם ויותר בקטנם, היות שאנאמר"ד ז"ל היה סוחר עופות חיים, ומר"ח ז"ל היה שריב מובהק באופן שהוולגתי הבה בעופות חיים, וכתב א' ואתחנן הובאו לפני ע"י העסקנים לול תרגומים מסוג

הישינים, ומיד הכותי אותם שהם העופות שריאתי בילדתי ובבחורתי בשנות תשי"ז המאזרחות ושנות תש"כ המוקדמות בצורות הרגלים והשוקים והכרבלות והנוצות המרובות ועוד...

הק' משה זאב זורגר

ר' שלמה יודא הירש שליט"א דמו"ן פעיה"ק ירושלים ויו"ר ועד השחיטה דהעדה החרדית פסקו של הגאון הגדול

לכבוד כ"ק מוריניו הגדו"ק... שליט"א

...בס"ד עלה ביד מקנשי"ד להביא עופות במסורת טהרה שהיו ישראל קדושים אוכלים אותם בכל השנים בכל מושבותם...וגם אני הקטן בתוכם אשר זה שנים שאני עוסק בהם בהתאמצות גדולה מאד שיהיו העופות בתכלית ההידור במסורת טהרה...

הקטן שלמה יודא בן חנה הירש

לכבוד האגון הגדול משירי כהר"ג... שליט"א

...שלחנו שליחים נאמנים להביא עופות שגדלים בחצירות כמקדמת דנא וגם הגויים שמגדלים אותם משמרים אותם לצמצם מחמת שרצים לשמור הצורך היפה של העופות ומלבד השליחים שבנקיים מאד בצורת העופות שבמסורת כמו שהיו אוכלים בכל תפוצות ישראל עד שבאו העופות המעורבים של הפאבריקן ודרשו וחקרונו עוד שיהא בירור שיהיו צורת הערגנול שנהנו לאכלו בכל תפוצת ישראל וכן העיד גם הגה"צ בעל שבט אלי זצ"ל, ועפ"י התחלתו למדל עופות אלו להחזיר מסורת טהרה למקומם...

שלמה יודא הירש

בתי דין צדק בני ברק

בס"ד,

הובא לפנינו תרגומים הנקראים בראקל ומצד הדין אין אנו רואים בהם שום שינוי המצריך מסורת, אולם מכל מקום כדי להסיר כל צל ספק קיבלנו העדויות הנ"ל...

במותב חלתא הוינא ובאו לפנינו השוחטים ה"ה הרב דוב דסקל שו"ב דקהילת ויז'ניץ ושוחט בת"א יותר מיובל שנים והו"ה הרב רפאל עשור שו"ב במרוקו וגם בתל אביב יותר מיובל שנים והרב שניאור זלמן טאבאק, שו"ב בקהילת סאטמאר בב"ב ושו"ב בתל אביב כחמישים שנה, והעידו בפנינו שהעופות שהביאו לפנינו, הנקראים בראקל שהובאו ע"י חברת מסורת טהרת עופות, הם עופות טבעיים, שהיוו רגילים לשוחטם הן בחו"ל והן בא"י.

משה שאול קליין

שריאל רוזנברג

מנחם מנדל לובין

- עידויות בדרורות וחזקוה מזקני השושובי השוחרטים שלט"א -

הנה לפנינו עדייות של שוחטסים ריא ה' שכל אחד ואחד מהם איך שראה העוף הנקרא "בראקל" מיד קפצו ואמרו הנה העוף שהיינו שוחטסים אותה לאלפים שהיו מביאים אותה תמיד לירושלים מכל המושבות מסביב ושהיא התרנגול הידוע שהיה מתגדל בחצירות ירושלמים ובא"י וכלל העולם והיו קוראים לה כאן בא"י בלעדי (ערבי - ערבישער עוף)

בתי דין צדק בני ברק

י"ח מנחם אב תשע"ז לפ"ק

הובא לפנינו תרנגולים הנקראים בראקל ומצד הדין אין אנו רואים בהם שום שינוי המצריך מסורה, אולם מכל מקום כדי להסיר כל

צל ספק קיבלנו העדויות הנ"ל
הריני לאשר שראיתי את העופות הנקראים בשם בראקל, ונשאלתי ע"י הב"ד של הרב וואונר זצ"ל וע"י הב"ד של הרב קרליץ שליט"א אם הם דומים לעופות ששוחטו בעבר ברומניה וכן בא"י בשנים עברו בשוק הכרמל, ועניתי שהם עופות טבעיים ששוחטו פעם היו ברומניה וכן בא"י.

דוב דסקל שו"ב
וע"ז באתי עה"ח

י"ח מנחם אב תשע"ז לפ"ק
לשוחט עבור הצדיק הבנא סאלי זצ"ל ועוד צדיקים, נשאלתי ע"י הב"ד של הרב וואונר זצ"ל וע"י הב"ד של הרב קרליץ שליט"א. בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות, הנקראים בראקל, האם הם דומים לעופות ששוחטו בעבר או שיש בהם איזה שינוי. ועניתי, שהם ממש כדוגמת העופות ששוחטו במרוקו וכן העופות הטבעיים ששוחטנו בעבר בא"י.

י"ח מנחם אב תשע"ז לפ"ק
לשוחט עבור הצדיק הבנא סאלי זצ"ל ועוד צדיקים, נשאלתי ע"י הב"ד של הרב וואונר זצ"ל וע"י הב"ד של הרב קרליץ שליט"א. בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות, הנקראים בראקל, האם הם דומים לעופות ששוחטו בעבר או שיש בהם איזה שינוי. ועניתי, שהם ממש כדוגמת העופות ששוחטו במרוקו וכן העופות הטבעיים ששוחטנו בעבר בא"י.
וע"ז באתי עה"ח

ע"ה רפאל עשור שו"ב ס"ט
אני הח"מ שניאר זלמן טאבאק, שו"ב כחמישים שנה, בתל אביב, ובקהילת סאטמאר בב"ב, נשאלתי ע"י הב"ד של הרב וואונר זצ"ל וע"י הב"ד של הרב קרליץ שליט"א **בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות. הנקראים בראקל, ונוצותיהם ארוכים, וצבע העוצות הנים דומים ולבנים- שחורים ולבנים- והינים דומים לעופות שנקראים בניבור עופות ערביים, ושחטנו אותם בלי שום פקפוק, וראיתי שוחטמים שהיו לפני מלחמת העולם השנייה, וגם שחטו אותם בלי שום פקפוק ושאלה.**

באעה"ח יום א"י"ח מנחם אב תשע"ז

שניאר זלמן טאבאק

במותב תלתא הוינא ובאו לפנינו השוחטמים דלעיל ה"ה הרב דוב דסקל שו"ב דקהילת וויז'ניץ ושוחט בת"א יותר מיובל שנים וה"ה הרב רפאל עשור שו"ב במרוקו וגם בתל אביב יותר מיובל שנים והרב שניאר זלמן טאבאק, שו"ב בקהילת סאטמאר בב"ב ושו"ב בתל אביב כחמישים שנה, והעידו בפנינו שהעופות שהביאו לפנינו, הנקראים בראקל שהובאו ע"י חברת מסורת טהרת עופות, הם עופות טבעיים, שהיו הגילים לשוחטם הן בחו"ל והן בא"י.

וע"ז באתי עה"ח
שניאל רוזנברג
מנחם מנדל לובין

משה שאול קרליץ

דומים בלעדי, ולפעמים בלעדי היו לה שערות יותר ארוכות ועכ"פ אלו העופות של [תברת] "מסורת טהרת העופות" נקרא בראקל היו שוחטמים אותם הרה תמיד ואוכלים אותם בכל ירושלים

מקום התלימת העדים

באו לפני האברכים החשובים ומאוד נגלים הרב... והרב... ובידם מספר עופות ממין תרנגולים שנבעם אדום חום –ישחורו לבן, ונצותיהם קצת אויזנים, ונפשם בשאלתם אם שחטו פעם עופות ממין זה, ותשובתי שפעם שחטו הרבה עופות ממין זה ושחטו אותם בזה אחר זה בלי שום פקפוק ושאלה, ואכלו אותם בלי פקפוק

ע"ז באעה"ח יום ה' א"א מנ"א תשע"ז
שניאר זלמן טבב

י"ח מנ"א תשע"ז
הרבנים הביאו לפני כמה עופות צורתם בכל עינים עוף בלאדי לשעבר "אמאליגע עופות".

צבי קויפמן

י"ח מנ"א תשע"ז
א געהיירע הינדל א געוויינליכע הינדל דער קול נאומאל א קול פון א תרנגול געווען מיט האר פון אונטערן עס פלעגט זיין אלע סארטן קאלירן אין דעברעצין זיינען געווען די ביידע קאלירן מיט האר פון אונטערן ביים עורף דאס איז דער ריינער אמת

(תרגום: תרנגול רגיל, תרנגול סטנדרטי, הקול קול רגיל של תרנגול, היו פעם עופות עם שיער מאחור, היו כל סוגי הצבעים, בדברייצין היו שני הצבעים הללו בדיוק עם שיער בעורף זוהי האמת הצרופה)

אשר אנשיל ברוך זילבר

גב. לויט וויא איך זעה דיע פיס און נעגיל זענען נישט שווארץ (גב. לפי מה שאני רואה הרגילים והצפורנים אינם שחורים)

י"ח מנ"א תשע"ז

הרבנים שליט"א הביאו לפני כמה עופות נבדקתי אותם ולא ראיתי בזה שום חידוש כי כבר ראיתי עופות אלו מזמן במותנה יחודה, והעופות תמיד היו כאלו עופות בצורתם, שהובאו ע"י הערבים "דאס איז דער אמאליגער געשטעל" (זהו המבנה של פעם) ואת זה שחטו במותנה יחודה והעופות תמיד היו רגילים ארוכות כאלו והחזה ה' בעבר גם בעופות הלבנים חסרי בשר עם שפיץ ולא כמו העופות של היום שהם מלאי בשר ועגולים

יהושע מאיר בן ר' דוד לוי ז"ל

העדייות של שאר השוחטמים והניקים יתפרסם בקרוז

י"ח מנ"א תשע"ז

בבחינת האישטעל זעה איך נישט קיין שינוי זעישט אויס א געוויינליכער עוף, (בבחינת המבנה איני ראה שום שינוי זה נראה כעוף רגיל)

בענין מה שנאמר על השערות שעליך על מקום השחיטה ויש חשש חלדת סכין עשיתי בעופות תפיסה ולא עלה שערות על מקום השחיטה

יחודה הכנה רוזנפלד

באו אלי אברכים ביום ט"ו מנחם אב תשע"ז, והביאו עופות מחברת "מסורת טהרת העופות" הנקרא "בראקל" ואני מכיר אותם בשם "בלעדי" (עיינשער עוף – עוף ערבי) שהיינו שוחטמים פעם.

אבל מה שפרסמו בשמי בגליון "הלכה למעשה" היה על מה שהראו לי בתמונה הרב ברנדסדורפר שליט"א והוא היה בשינוי גדול והוא היה דבר אחר לגמרי ואינו דומה כלל לעופות שראיתי ע"י האברכים מ"חברת מסורת טהרת העופות" שאני מכיר אותם כ"בלעדי" שהיינו שוחטמים פעם

דוב פרידמן

י"ח מנחם אב תשע"ז

הביאו לפני עופות מחברת "מסורת טהרת עופות" הנקרא בראקל ואני מכיר אותם בשם "בלעדי"

ואותם העופות היינו רגילים לשוחטם הרבה תמיד ובמקום השחיטה ראיתי כאלו העופות שהביאו לפני שכמעט אין שערות

אבל התמונות של העופות שהראו לי הרב ברנדסדורפר היו נראים אחרת לגמרי ואין אלו אותם העופות בכלל

ואלו העופות היינו שוחטמים ואוכלים אותם תמיד בכל ירושלים.

ומה שפרסמו בשמי בגליון הלכה למעשה שמעלים לא שחטו עוף כזה הנקרא "בראקל" אינו נכון כי ה"בראקל" היא ה"בלעדי" אבל התמונות שהראו לי היה עם צוואר ארוך מלא שערות ועוף משונה

אבל אלו העופות היו שוחטמים אותם ואוכלים אותם תמיד בירושלים ושחטתי אותם לאלפים

שמשון שפיצר

גב. אני שחטתי הרבה בשוק מותנה יחודה ושם היו מביאים הרבה הרבה בלעדי מהמושבים ואני רגיל איתם שהיו לום הרבה שערות על העורף אבל אלו ששחטו במשחטות לא כ"כ רגילים ואינם יודעים כ"כ

שמשון שפיצר

אוד ליי"ט מנחם אב תשע"ז

אנו התחנמים מטה הבאנו עופות הנקרא "בראקל" לפני השוחט ותיקו הרי יוסף חיים קויפמן שליט"א ואחרי שראה אותם והתבונן בהם תיאר לפניך איך שהוא ה"בלעדי" שהיו שוחטמים הרבה תמיד בבית השחיטה במותנה יחודה וגם השערות שעל העורף שהם בעצם נקראים נוצות וגם צורת הרגלים וצבעים

